ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուէյէ 20 ղուրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղր.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղր.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 Բարա

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՕԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3ինճի սահիֆէյէ 5 ղր.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումումի սարրաֆլըգլէյէ այիտ.
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ . 6 ղր.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր.
Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ.

30 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսքի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր: — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քիաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէքեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քիաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր.

ԱՍԻԹԱՆԷ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՐՈՒՍԱՅԱ ՊՐԷՆՍ ՌԱՃԻՎԻԼ

Շէհրը մէզքիւր մուխպիրիմիզտէն փետր. 22 Թարիխլիլէ, Բրէնս Ռաճիվիլէ վագը օլան գապուլիյէթ հագգընտա աթիտէքի մէքթուպ թարաֆըմըզա վարըլմըշ տըր.

Ալէմանիա սէֆարէթը մախսուսէի ֆէվգէլատէսի րէիսի բրէնս Ընթօան Ռաճիվիլ՝ փետրուարըն 20ինճի ճումա իրթէսի կիճէսի սաաթ 2 րատտէլէրինտէ Պրուսաեա վիւրուտ իտուպ, սաաթ 3տէ տօղրուճա Մ. Օկիւսթ Պաօթըն օթէլինէ նիւզուլ իթմիշ տիր: Բրէնս Ռաճիվիլէ իյֆայի րասիմէի խօշամէտի իյէմէք իւզրէ միւլքիյէ մէմուրլարընտան ֆազ. Պէտրոս Թիւլքեան իլէ Բաեքը վարդապետ՝ Թօփճեան Ընտօն էֆէնտիյի Թէրճէման մագամընտա պէրապէր ալարագ, արապայա րաքիպէն բրէնսը միւշարիլէյհին օթէլինէ ազիմէթ իթմիշլէր տիր: Իւզրու էտտի մէրասիմը խօշամէտի 10 տագըգա գատար տէվամ իթմիշ տիր.

Փէտրուարըն 21ինճի բազար սապահըսը բրէնս Ռաճիվիլ՝ մայէթինտէ պէրապէր Ֆրանսըզ քիւնիսէսինէ կիթմիշ, վէ պատէհու էպ. Նիւէի աթիգա վէ ճէվամիի զիյարէթ իթմիքտէն սօնրա, հիւքիւմէթ գօնաղընա կիտուպ, օրատա ինթիրամաթը ֆաիզա իլէ գապուլ օլունմուշ, վէ մուախխարէն վալի բաշա հազրէթլէրի տախի բրէնսը միւշարիլէյհէ իատէի զիյարէթ իթմիշ տիր: Օ աքշամըր բրէնս Ռաճիվիլ վալի բաշա թարաֆընտան Օսմանլը Թէաթրօսընա տավէթ օլունուպ, տէֆնէլէր, պայրագլար վէ գանտիլլէրլէ տօնատըլմըշ օլան մէզքիւր Թէաթրօ պտտա սաաթ 1 պուչուգ րատտէլէրինտէ իճրայի յուպէյնիւ պաշլանըլմըշ, վէ յուպէյնիւ մէզքիւրէ Շիլլէրին Պէլէնմէշ նամ մէշհուր օտունընտան իպարէթ օլմուշ տըր: Իւշ բէրտէնին խիթամը պուլունմագ էսնալարընտա, բրէնս Ռաճիվիլ կէլիպ, Վալի բաշայա մախսուս օլան լօճայա գուլուպ իթտիկի կիպի, մահէրի իլէ պաշը էրա վէրան վէ միւթէպէր գօնսօլօսլար տա՝ տիվէր լօճալարա օթուրմուշլար տըր: Մէզքիւր Թէաթրօ միւթէհայէր ֆամիլեալարըյա խընճախընճ տօլմուշ իտի: Իքինճի բէրտէտէ Ալէմանիա մարշը Թէրէննիւմ օլունուպ, պիւթիւն հազըրուն էլ չըրբըմըշլար տըր: Մէզքիւր իքինճի բէրտէ գաբանտըղը սըրատա տախի պիր Օսմանլը մարշը չալընմըշ տըր: Սամիուն՝ էրմէնի ութիւօլէրինի տէրէճէի գայէտէ ալգըշլամըշ օլուպ, պու մըւսիլէրին մէզքիւր սուզիշլի օյունը սահնէն չալանը մէտհ ու սէնա պիր մէհարէթլէ իճրա իթտիքլէրի նագապիլը ինքեար տըր:

Իքինճի բէրտէնին խիթամընտա, բրէնս Ռաճիվիլ՝ վալի բաշանըն լօճասընա կէլիպ վիզիթա վէրմիշ, վէ վալի բաշա հազրէթլէրի տախի իատէի վիզիթա իյլէմիշ տիր: Իւչիւնճիւ բէրտէնին խիթամընտա վալի բաշա Թէաթրօտան տըշարը չըգտըղը կիպի, բրէնս իլէ մայէթի տախի թէշէքքիւրաթը ազիմէ իլէ սաաթ 5 սուլարընտա մէզքիւր Թէաթրօտան մէֆարէգաթ իթմիշլէր տիր.

Պրուսա առաջնորդը Գեր. Բարթուղիմէոս սէրրիւսգօպօս տիւնքի բազար կիւնիւ քէնտիսինէ վիզիթա վէրէճէյինէ տաիր բրէնս Ռաճիվիլէ խապէր կէօնտէրմիշ իտի իսէ տէ, բրէնսը միւշարէլէյհ չէօլէ ճէվապ վէրմիշ տիր. «Սէրրիւսգօպօսը միւշարէլէյհ պէնիմ իչիւն պիրհուզուր օլմասըն» տէյէրէք պու վիզիթա խապէրինէ պէկեանը թէշէքքիւր իթմէքլէ պէրապէր գապուլ իթմէմիշ իտի: Բրէնս Ռաճիվիլ պու սապահ (բազար էրթէսի) քէնտիսինէ վիզիթա վէրէճէյինի բիւթիւն Սըրրիւսգօպօսը Առաջնորդարանը կէլէրէք, մէրասիմ էֆանսիլէ վիզիթա իթմէսի կէրէքսիզ օլտուղունու կէլէճէյի խապէր վէրմիշ օլուպ, պու խապէրի Առաջնորդարանը կէթիրէն թարխի պիրաթ Սէրրիւսգօպօսը իչիւն իյքտաթ էտէն՝ պաշլագ մէզքիւր Թէաթրօտա մայէթինտէ պիւլունան Վիզեթ՝ Բարթուղիմէոս Սրբազանըն միւրախասաթ իթմէսինէ էհէմմիյէթ վէրմիշ պէնի...

վէրէճէքլէրինի Բարթուղիմէոս Սրբազանա խապէր վէրմէսի իւզէրինէ, Առաջնորդարանըն նօգորքի պէյլիք գարուսը աչըլմըշ, մէզքիւր գարուսան թա առաջնորդարանա գատար մէքթէպ չօճուգլարը՝ էլլէրինտէ զէյթին տալլարը պուլունտուղու վէ պէռազ չամաշըր տախի կէյինմիշ սաֆ պէսաֆ իհթիրամ օլունուգլարը հալտէ սէֆարէթը մախսուսէնէ մուսաֆիրլէրի իտիլէր: Օ արտ հէյէթը սէֆարէթ 4 արապա իլէ վիւրուտ իթմիշ օլուպ, պիրինճի արապատա պիւլունան բրէնս Ռաճիվիլ իլէ ռավէրանը հազրէթը Շէհրիյարիտէն Ահմէտ պէյ վէ Ալէմանիա գօնսօլօսը Մ. Շօլէր պուլունմագտա իտի, վէ արգասընտան էրէն ռավէրանը Շահանէտէն Խայրի պէյ էսպաբէրվար կէլմէքտէ, վէ իքինճի արապատա բրէնսը միւշարիլէյհին մախսուսը իլէ սաիրլէրի վէ օ պիր արապալարտա տախի մէքտէպ մայէթ պուլունմագտա իտի: Առաջնորդարան գաբուսընտա վիւրուտ իտինճէ Շապանեան էֆէնտի Թէրճէման մագամընտա իլէրու Երիտսիմիշ, վէ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան իսէ գաբունըն պիր էտանընտա տուրարագ սէֆարէթը մախսուսէի միւշարիլէյհը իսթիգպալ իթմիշ, վէ աթֆալը էրմէնիան էնվայի նաղմէլէր Թէրէննիւմ վէ Թէզաննիւմինէ իպթիտար իյլէմիշլէր տիր: Բրէնս Ռաճիվիլ իքի թարաֆը սէլամլատըգտան սօնրա Սրբազանըն միւշարիլէյհին էլինի թութմուշ, վէ պէրապէր Արգա թէգ իլէ պէրապէր բրէնսը միւշարիլէյհը պէռազ-սաթարի ալթըն քէտավ սաթըրըլէ իլէ պիրճէ տօլաշարագ օլուպ, պէրապէր միւշարիլէյհ Սրբազանըն տազիմաթընը իսթիգպալ իթմիշ տիր: Թէրճէման Շապանեան էֆէնտի պու սէֆըէրի իժրայի տէրճէմանըն մէրասիմէ ալթըն իզահաթ վէրէրէք սէֆարէթի մէզքիւրէյի էտ չէշիթ քեօթ, վէ պու Ռաճիվիլին պէյ վէ կիճէ իւզրէ Բարթուղիմէոս Սրբազան վէ Ռավէր Ահմէտ պէյ վէ Մ. Շօլէր Առաջնորդարանըն օտասընա կիրմիշլէր տիր.

Բրէնսը միւշարիլէյհ՝ իւչ էվվէլ Բարթուղիմէոս Սրբազանըն գաչ սէնէտէն պէրու Պրուսա առաջնորդըլըղը իթմէքտէ օլտուղունու սուալ իթմիշ, վէ Սրբազանը միւշարիլէյհ պունա ճէվապ վէրմիշ տիր: Շէհրը մէզքիւրտէն մէզքիւր ու վագըֆլէթինտէն վէ ֆէյզ ու պէրէքէթինտէն վէ գարըլը ճա սուլարընտան պահս օլունտըգտան սօնրա, բրէնս Ռաճիվիլ՝ Պրուսատա նէ գատար էրմէնի պուլունտուղունու սուալ իթմիշ, վէ պու կիւպի պագը միւսահէպէթտէ պուլունտուգտան սօնրա, իքրամ լար օլունմուշ, վէ բրէնսը միւշարիլէյհ՝ խարըմ սաաթտան զիեատէ առաջնորդարանտա օթուրարագ, պէհանը թէշէքքիւրաթը ազիմէ իլէ հարէքէթ իտէճէքի սըրատա, Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան ի- ատէի վիզիթա իտէճէքինի բրէնսէ Թէքրար պէհան իթտիքտէ, էրէնէ բրէնս Ռաճիվիլ՝ քէնտի էօլճու օլուպ նէ վագթ պուլունուպ պուլունամայաճաղընը պիլմէտիկինէ, մէմնունիյէթինի պատէլ պէհան օրատան տիշարը չըգմըշ, վէ Սրբազանը միւշարիլէյհ՝ բրէնս Ռաճիվիլ իլէ էլ էլէ վէրմիշ օլտուղու հալտէ, գաբուլա գատար տավաթ իթմէքտէ պուլունմուշ, վէ բրէնս Ռաճիվիլ տախի Սրբազանըն տուվալարընա պէհանը թէշէքքիւր էյլէմիշ տիր.

Իշթէ պէօյլէճէ Առաջնորդարանտա պէօյլէ վէ չաշալը պիր հիւսնի գապուլիյէթ իճրա օլունտուղունտան սօնրա, բրէնս Ռաճիվիլ մայէթիլէ միւֆարէգաթ իտերէք, պէլէտիյէյի զիյարէթ իթմիշ վէ պու կիւն տէ վալի բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան ճաամա տավէթ օլունմուշ տըր.

Սելանիքէն չըգմալը ղարպի Հուտուտընտա պազը մահալլէրին ատաքըլըը մուհաֆըզըսընը արթըր-

մագ իչիւն իզմիր իլէ հէվալիսինտէն ասաքիրը Շահանէնին Սէլանիքէ նագլի խուսուսընտա Հարպիյէ նէզարէթի պաղը վաբօր գումբանիեալարըյլա իճրայի միւգավէլէ էթմէքտէ պուլունույօր.

Բիվայէթէ կէօրէ, Բուսիա հիւքիւմէթի Ալ Սթէֆանօզըն Բուսիա թարաֆընտան իշղալը էսնասընտա կըրան ուիգ Նիգօլայըն գարիյէի մէզքիւրէտէ իգամէթ իթտիկի խանէյի սաթըն ալմագ իւզրէ. Մ. Շնայտըր իլէ միւզաքէրէյէ կիրիշմիշ իմիշ: Անլաշըլտըղընա կէօրէ, Բուսիա հիւքիւմէթինին նիյէթի խանէյի մէզքիւրը էտզըր, էտրինէ Պէրլին ահտնամէսինին իմզալանմասընա պիր խաթըրէյի օլմագ իւզրէ, օրատա պիր էսէր բէքզ իթտիրմէքտէն իպարէթ իմիշ.

Աէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ 250 Թօնէլաթօլուգ Մալիք նամ Ֆուճան սէֆինէսինին լիմանըմըզա վասըլ օլմուշ օլտըղընը տունքի Նիւսխէմիզտէ եազմըշ իտիք.

Պու պապտէ ալտըղըմըզ մալումաթը ախիրէյէ կէօրէ, լիման րէիսի Տիլավէր բաշա հազրէթլէրի քիւչիւք պիր վաբօրա րաքիպէն Գավաղա կիթմիշ, վէ մէզքիւր սէֆինէյի խէտէյինէ ալըպ Պօղազտան տըշարը չըգարմաղը թէ- չէ նամ պէյլիք վաբօրընա էմր էյլէմիշ տիր: Պու էմր տէրհալ իճրա օլունմուշ օլտուղընտան, մէզքիւր Խուճան սէֆինէսի օ ագշամ Պօղազտան հարէքէթ իթմիշ տիր.

—Մէմալիքի Շահանէտէ էսիլհա իտխալի հագգընտա պիր նիզամնամէ Թէրթիպ իթմէք իւզրէ Մէճլիսը Մէխսուսը Միւգավիմ Թէրճէմէնիյլէրտէն միւրէքքէպ Թէշէքքիւլ իտէն գօմիսիօն պու քէրրէ իւքմալը վազիֆէ իտէրէք էվրօրա տէվլէթլէրինտէն պազըլարընըն օրատալարընտա գուլլանըլմագտա օլան էսլիհա միւսթէսնա օլարագ, հէր նէվ էսլիհանըն մէմալիքը Շահանէյէ իտխալը օլ- նաայիլէճէյինէ, վէ մինէֆֆիլէրի օն սանթիմէթրօտան զիյատէ ուզուն օլգատա պուլունմայան բէվօլվէրլէրին տախի պու ճիհէթէ տախիլ օլմայի ճէվազ վէրմիշ տիր. Գօզօնտուրա իլէ սաիր պու գապիլ էսլիհանըն իտխալի մէճ օլունտըղը կիպի, սիլահը տիւֆէքլէրտէն մաատա 4000 ֆիշէնքտէն զիյատէ ֆիշէնք պուլունտուրմասընա տախի գարար վէրիլմիշ տիր.

Էննէպի մէմուրլարընը միւթէալլիգ չէյլէրին կէօմրիւք րուսումընտան մուաֆիյէթի հագգընտա տախի Պապը Ալիտէ պիր լայիհա Թէրթիպ իտիլմէքտէ օլուպ, իշպու լայիհա ահքեամընա, մուաֆիյէթը միւզքիւրէ ճալընըզ սուֆէրա, գօնսօլօսլար վէ գօնսօլօս վէքիլլէրինէ հասր օլուպ քիւչիւք մէ- մուրլար մուաֆիյէթը մէզքիւրէտէն իսթիֆատէ օլունմայաճագլար իմիշ.

Թուզլըճատան էազըլտըղընա կէօրէ, Պօսնա Ավուսթրիալըլար թարաֆընտան հարաքեաթը ճէսիմէի աաքէրիյէ իճրա օլունուօր. Մաճարիսթան հիւքիւմէթընտան Զէնիշէրէ գատար էազըլմըշ վէ Պօսնա Սէրաէվ տօղրու իլէրիւլէմէքտէ պուլունմուշ օլան պիր չըփլաքա քէֆէր իլէ Պօսնա Սէրաէվ իմտատ աաքէրի վիւրուտ իթմէքտէ տիր: Անճագ պու գատար սէվգիաթը աաքէրիյէ իլէ պէրապէր աասիլէր ումում քօլընտա օլմալըգ, Պօսնա կիւտէն քօլլարտա էհմիյէթ մէֆգուտ վէ պինաէն ալէյհ չէհրը մէզքիւրտէն չըգմալա հիչ քիմսէ ճէսարէթ իտէմէզ իմիշ.

Պէրլին ահտնամէսի ահքեամընա Պուլկարիստանըն սէնէվի վէրկիսի իլէ տույունը Օսմանիյէտէն հիսսէսինէ տուշէճէք միքտարը թային իթմէք իւզրէ, Տէրսաատէթտէ սէֆիրլէր քէնտի արալարընտա իճրայի միւզաքէրէ իթմէքտէ իմիշլէր.

Պու խուսուստա պիր իթիլաֆը Թէրճիւմանը էֆքեարը հագգընտա կէլտիկի հալտէ, իթիլաֆը մէզքիւր Պապը Ալիյէ թագտիմ օլունարագ միւզաքէրէ օլունաճագ իմիշ.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Տէրսաատէթ գօյումճուլարը պիր ազ վագթտան պէրու Զաթը Շահանէնին րէսմի իլէ չաղպաթլեան վէ միւքէլլէֆ ֆիխամ հազըրլաթըլըն րէսիմլէրինի հավի օլմագ իւզրէ, ալթուն իչլէմէլի պիր րէսմի մահֆազա եազմագա մէշղուլ իմիշլէր. Զաթը Շահանէ իճապ րէսմի մէճմուասընը Ալէմանիա իմպէրաթօրունա վէրիլմէք իւզրէ հէյէթը սէֆարէթէ թէվտի պուլուրաճաղը իմիշ.

—Միւթէվէֆֆա գաբուտան Սէլիմին չէվիճէսի իլէ հէմշիրէսի պու կիւն Հարէքէթ իտէն Մարսիլեա վաբօրը իլէ Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտիճօրլար.

—Ֆրանսանըն Տէրսաատէթ սէֆիրը սապըգը Մ. Թիսօ պու կիւն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտիօր.

Սէֆիրը միւշարիլէյհ՝ տիւն Պապը Ալիյէ պիլաղիմէ, Պաշ վէքիլ վէ խարիճիյէ նազըրը բաշալար հազրէթլէրինէ րէսմէն վէտա իթմիշ տիր.

—Պու սապահ Սէլանիք վաբօրընտան 60 գատար զէնճիրպէնտ Պուլկար չէթէճիլէրի, հափսխանէյի ումումիյէ կէօթիւրիւլմիւշ տիր. —Նէօմրիւք Թէզգէրէճիլէրինէ սախթէ Թէզգէրէլէրը գարըշտըրըլմագտա օլան Գալաթա վէ Սթամպօլ կէօմրիւքլէրինինԹէզգէրէմէմուրլարընտան իւչ խիլաֆ տէրտէսթ օլունմուշ տըր.

—Տիյարպէքիր միւթէսարրըֆըլըղընտան Գաղազեան Յովսէփ էֆէնտինին մախսուսու Այտին Մէսիհ էֆէնտինին վուգուու խատասը խուլէն պիր գաթըլ մաճտէխընտէն տօլայը Տիյարպէքիրտէն ալէյհինէ վէրիլէն մագալաթ ֆէսխի իլէ մահալլինէ ինրա խիլէն մուախխարէն տօլայը, տավանըն պէթէքրար օրատա րուեէթ իթտիրիլմէսի թալիպինէ տալ ուհազիթէթ գաղիյէսինէ չիւրիւ- ճէնի տայի կէօրիւլմէքլէ Հալէպէ Նագըլը տավա իտիլտիյինտէն, մուամիլէյհ Յովսէփ էֆէնտինին տէ Հալէպէ ազիմէթ իթմիշի հազըր- մըշ իտի.

Պու քէրրէ իչխիլտիկինէ կէօրէ, Հալէպ ատլիյէ տէվայիրինէ խիլէն Թէզգիրգաթտան, խուսուսը մէզքիւրտէ մազնուննէլէյհին աամի իւլ մէտխալիյէթի Թէհազգուգ իտէրէք, պէրաէթինէ ալէյհ Թախլիյէ սպիլինէ գարար վէրիլտիկի Հալէպ միւտտէի ումումիլիյիմիտէն Ատլիյէ նէզարէթինէ պիլտիրիլմիշ տիր.

Իշպու ճինայէթ տավասը էպէտիյէ վագըլմըթան պէրու բուէէթ իտիլմէքտէ օլուպ, կէրէք Գաղազեան Յովսէփ էֆէնտի պէրու մահքեմէտէ մէվգուֆ պուլունմագտա, վէ կէրէք մահքեմէյի մախսուսէի մէհաքեամընտա միւտտէթի վէ պու խայտա պաշա ալայի Մէսիհ էֆէնտինին մէզլումիյէթի Այտին հազրէթլէրինին իանէսիլէ պէրաէթը իւչ ինթիզար իտէրէք, վէ Այտին Մէսիհ էֆէնտինին ըմիտը մահքեմէյի Թէթքիգ քէրէլէ ճէլպ էթմէսի Թէշէքքիւր ու մախասսա պէրապէր ցագատ տարի. Հայտի Թէշէքքիւրինի Թէշէքքիւրը ինթիզար էտէրէք, Հալէպ Մէսիհ էֆէնտինին Հալէպ ատլիյէ Թէմիզ Ալէվի Այտի Մէսիհ էֆէնտինին տախի պիր իւզէրինտէն ճարէ էֆէնտիլէրինէ Թէշէքքիւր իթմէքլէ իսպաթի իլէ...

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

(Պու տագման կէլէն Թէլէկրաֆլար)

Բարիզ 7 մարտ

Մէճլիսի մէպուսան՝ գօնգօրտա աճէնտաճէսինին ֆէսխ ու իլղասընա տաիր օլարագ Մ. Պօլէ Թարաֆընտան իտիլէն պիր Թէքլիֆի Նազարը տիգգաթա ալընմասընա գարար վէրմիշ տիր.

Բէիսի վիւքէլա Մ. Ֆրէյսինէ հիւքիւմէթին պու մէսէլէյի Թահ- Թըը միւզաքէրէէտ ալմաղը գապուլ իթմիյէճէյինի, վէ ֆագաթ Թէքլիֆը մէզքիւրըն էսասընը մուախէզէ վէ գօնգօրտայը խաղգա իթ- մէք խուսուսաթընըն հուգուգու Նը քէնտուսէ սագլամաղընը էվվէլճէ պէեան իթմիշ իտի.

Ճէզայիր 7 մարտ

Պիր խանըմ անտալըզտան տօլայը Մարօգ (Ֆաս) հուտուտընտա Ֆիկիկ նամ մահալ գուրպինտէ Ֆրանսըզ վէ Ֆաս աաքէրի արասընտա պիր միւսատէմէ վուգու պուլմուշ տըր.

Վիէննա 7 մարտ

Սըրպիսթանըն գրալըղընը էն էվվէլ Աւուսթրիա տէվլէթի Թանըր. Միլան գրալը տա Թէպրիք իթմիշ օլտուղընտան, տէվէյիրը բօլիթիգիյէտէ մէմնու օլընըղընա կէօրէ, պու խուսուս Սըրպիսթանը Թանըլըվիսի Թէէսսիւրէրինտէն տօղմարաճաղը տըր.

Սըրպիսթան գրալըղընըն տիկէր պիւյիւք տէվլէթլէր Թարաֆընտան տա Թանըլաճաղը մուհագ- գագ տըր.

Լօնտրա 7 մարտ

Լօրտլար մէճլիսի՝ պէհէր աղանըն մէճլիսը մէզքիւրէ գապուլ օլունմազտան էվվէլ պիր Ալլահը Աքիմ իւչյան թանըտըղընը պէյան իթմէսի լազըմ կէլտիքինէ տաիր լօրտ Բէտէսալլին պիր Թէքլիֆ- նամէսինի պիրինճի գըրաաթտա գապուլ իթմիշ տիր.

Պէլկրատ 7 մարտ

Սըրպիսթան գրալը՝ տիւն ագշամ Աւուսթրիա—Մաճարիսթան սէֆիրինի հուզուրունա գապուլ իթ- միշ սըրատա, սէֆիրը միւշարի- լէյհ հիւքիւմէթի մէթպուասը Թա- րաֆընտան էնի Սըրպիսթան գրալըղընը Թանըլտըղընը պէեան իթմիշ տիր.

Լօնտրա 7 մարտ

Մէճլիսը մէպուսան՝ Մազ—Լինին իճրա իթտիկի սուի գասըտտան տօլայը գուրթուլտըղը իչիւն գրալիչայը Թէպրիք զըմընտա տիւնքի կիւն պիր Թէզքէրէ- նամէ գարարլաշտըրըլմըշ տըր.

Բէթէրսպուրկտան Թայմզա եազըլտըղընա կէօրէ, պու կիւնլէրտէ Օտէսատա պիր չօգ նիհիլիսթլէր Թէվգիֆ օլունմուշլար տըր.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաթրիգ վէքիլի Գեր. Բուսճուգլեան Հայր իլէ Պէյօղլու գարօզիչի Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ՝ պու կիւն չէհրիմիզտէն հարէքէթ իտէճէք օլան Ֆրանսըզ սէֆիրի Մ. Թիսօյա իյֆայի րէսմի վէտա զըմընտա տիւնքի կիւն սէֆիրը միւշարիլէյհի զիյարէթ իթմիշլէր տիր.

Տէվլէթը Օսմանիյէ Թարաֆընտան 1829տա Բուսիայա վէրիլէն Թագմինաթը հարպիյէնին Թէէտիյէսի խուսուսընտա հիւքիւմէթը Սէնիհէյէ պէօյլէ խըտմէթլէր իթմիշ օլան վէ Սուլթան Մահմուտ խանըն Սանի հազրէթլէրինին մահրէմի պուլունան Գազէզ Արթին (Պէգճեան Յարութիւն ամիրա) վէֆաթ իթտիկինտէ, ֆամիլեասընա պաշգա պիր չէյ պըրագմայըպ, եալընըզ Օրթագէօյտէ պիր պաղչէ Թէրք իթմիշ իսէ տէ, պու պաղչէ տախի հիչ պիր աէպէպի օլմաեարագ միրի Թարաֆընտան միւսատէրէ օլունմուշ, վէ ճանիպի

հիւքիւմէթտէն պաղչէի մէզքիւր իչիւն մէպալիղը քիւլլիյէ սարֆ օլունմուշ տըր.

Մէրհում Գազէզ Արթինին աքրապասը՝ մէզքիւր պաղչէնին էտտիւնէ էլէ կէչիրմէք իչիւն Սուլթան Մէճիտ վէ Սուլթան Ազիզ խան հազրէթլէրինէ քաչ քէրրէ ինթիզար թագտիմ իթմիշլէր իսէ տէ, մէրամլարընա նայիլ օլամայըպ նիհայէթ պէօյլէ պիր զէօրէպէթ իչինտէ վէֆաթ իթմիշլէր տիր: Պու կիւնքի կիւնտէ, Սուլթան Մահմուտ խանըն սէվկիլիսի Գազէզ Արթինին հէմշիրէսինին Թօռնու պէրհայաթ օլուպ, հալ պու քի պու տա րէք սէֆիլ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր.

Ալիրէն զաթը հազրէթը Շէհրիյարի մէզքիւր պաղչէնին պիր գըյմէթը խատէմէսինտէն պիրինէ իհսան իթմէք արզու պուեուրմուշլար իսէ տէ, պաղչէի մէզքիւրըն հէօճճէթլէրի պաշգասընըն էտտինտէ օլտուղու խայտէ պաղչէի մէզքիւրը սահիպը մէշրու պուլունմագ Թէօրէլէ կիւչ քէլիքէն պիր պուտու պուլունմագտա եէ քիւլլէ պուեուրմազ Թէսլիմ էտէմէքլէ պէրապէր Գազէզ Արթին հէմշիրէսինին Թօռնու էվլատը սահիպ օլմագ իւզրէ իմիշ.

—Էվվէլճէ իլան իթտիկիմիզ վէճհլէ, պու ագշամ սաաթ իքի պուչուգտա Սամաթիայա Շահզատէ պաղչէնտա Վէհնէճիլէր իչինտէ Օսմանլը Թէաթրօսընտա Խըզան Ուստամսայրագ ըընքէրութիւնը մէնֆաաթընա օլարագ ՃԱՂԱՑՊԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ նամ մէչհուր օյուն իլէ ՀԱՄԲԵՍՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ նամ բէգ կիւլտիւրիւ իճրա օլունաճագ իմիշ, վէ Ֆէվգէլատէ Թէշէքքիւրիյէ սաիրէթէ իճրա օլունաճաղը վէ մէզքիւր Մ. Բօմանօնըն մուզիգա խագգընտա Թէրէննիւմ էյլէյէճէյի, խիզանատանէլէրը մէզքիւր վագըֆլէ մուգատտէսինի Թէրէօնտէ իթմիշ օլան մէզքիւր ընկերութիւնը Թէշվիգ օլմագ իւզրէ, մէզքիւր մէզքիւրէտէ Հայլըղըն լօղլալալըգ մէզքիւրէտէ հազըր պուլունմալարը միւսթէրհամ իտէրիք. պիր զօղ սաաթլը էտվաքէ պիր էյլէնճէտէն նէշրը մէզքիւրէ պիր նէֆ ու ֆաիտէ հուսուլէ կէլտիրէ օլաճագլարընը զաննէտէն մէմնուն իտէրիզ.

Թիֆլիստէքի Մշակ Հայ ղազէթէ օգունտուղունա կէօրէ, մէրհումտան Բաղըլը կ. Նամընտա պիր զաթ Ս. Էջմիածին վանքը իչիւն 100,000 րուպլի վասիյէթ իթմիշ տիր.

ԻԼԱՆԸ ՄԻՒՀԻՄ

Պու կիւն Լայրզիկտէն ալընան պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, ալաֆրանկա Մարտըն 6սընտա չէքիլտէ օլունան բիանգօսա, Թարաֆըմըզտան թէբուրիյան Թէլէկրաֆնամէլէրին Նումէրօլար գազանմըշլար տըր.

Ն. 96483, ֆրանգ 6250, 34206 վէ 83539 Նումէրօլար 325էր ֆր. վէ 11442 վէ 11456 վէ 34239 վէ 81356 վէ 81370 վէ 81382 վէ 81384 վէ 99006 վէ 99017 վէ 99027 Նումէրօլար 312չէր ֆրանգ գազանմըշլար տըր.

Պու Նումէրօլարը համիլ օլանլար ագչէլէրինի ալմագ իւզրէ իտարէխանէմէ կէլմէլէրի իլան օլունուր. Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՕ

Գալաթա

Գօմիսիօն խանը Ն. 18

ՌՈՒՍԻԱ ՏԷՎԼԷԹԻ

Է·

Աննա իվանօվնանըն նագըլը վէ պաշ վէքիլի օլան վէ աթի պիր հալտէն մէզքիւր մէվքիւտա եիւքսէլթիլմիշ պուլունան Պիւրօն, հէման թէքմիլ իտարէյի տէվլէթի էլինէ կէչիրմիշ կիպի օլտուղունտան, նակէհան պէօյլէ պիր թէպէտտիւլ հուսուլէ կէլտի ։

Պու աթէմ, Թապիաթտան մէրհամէթսիզ վէ բէք աճ կէօզլիւ օլուպ, պունուն իտարէ պաշընտա կէչիրիլէն կիւնլէր պիր «տէհշէթ տէվրի» քիւչաթ օլունտու, վէ բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, 20000 քիշի Սիպիրէ սիւրկիւն իտիլտիքտէն պաշգա, պիր 11000 քիշի գատար տախի ղայէթ լէ վահշի մէրհամէթսիզլիքլէ թէլէֆ օլունտուլար ։

Մէզքիւր բիվայէթէ նէզարէն պու պիչարէլէրտէն չօղու տիրի տիրի չուխուրա խուրտէլաշըր իտիլտիլէր, իթ իլէ պօղտուրուլտուլար, եախօտ տահա ֆէնա իշկէնճէլէր իլէ էօլտիւրիւլտիւլէր ։

Բրէնս Տօլկօրուքի վէ քէնտի ֆամիլեասընտան սայիր պադըլարը, գաթլըեամ իւզէրինտէ գաթլ օլունտուլար, վէ իմբէրաթօրօչա եաթաղընտա խասթա եաթմագտա իքէն, ինսանիյէթտէն պիպէհրէ օլան Պիրօն, միւշարիլէյհայը գանտըրըպ, ֆըրգաթընտաշընըն իքի պիրգ թօրնունու քէնտիսինէ վարիս վէ խալէֆ (յաջորդ) իլան իթտիրտի ։

Պիրօն քէնտիսի տախի մէզքիւր իքի պիրգ չօճուղա նայիպ (խնամակալ) վէ տատա օլաճագ իտի ։

Արասը չօգ սիւրմէզտէն, Աննա իվանօվնա 1740 սէնէսի հօկտեմբերին 28 ինտէ, էլլի եէտի եաշընտա օլտուղու հալտէ վէֆաթ իյլէտի ։

Աննա իվանօվնանըն վէֆաթ իթտիկի կիւնիւն ֆէրտասը կիւնիւ Պիրօն, մէզքիւր քիւչիւք չօճուղու Ալթընճը իվան նամը իլէ իմբէրաթօր իլան իթտիրիպ, քէնտիսի տախի, նայիպ իւնվանը իլէ ասըլ իմբէրաթօրլուգ հիւքմիւնիւ իճրա իյլէմէյէ հազըրլանմագտա իքէն, ժէնէրալ Միւնիխ իտաան չըգարըլըպ Պիրօնու ալըգ ու կիրիֆթ վէ Սիպիրէ սիւրկիւն իյլէտի, վէ իվանըն վալիտէսի Աննայը իմբէրաթօր նայիպէսի նասպ իթտի ։

Պատէհու Օսթէրման տախի Միւնիխին եէրինէ կէչտի իսէ տէ, Պէօյլէ Բէթրօնուն վէ Գաթէրինան գըզը Էլիզապէթին Թարաֆկիրի օլան գուվվէթլի պիր ֆըրգա, կիզլիտէն պիր ֆէսատ թէրթիպի գուրարագ, պիր կէճէ եարըսը, Էլիզապէթին բիֆագաթընտա պուլունան օթուզ նէֆէր սաաքիր, չօճուգ իմբէրաթօրու, վալիտէսինի վէ բէտէրինի, եաթագլարընը իչինտէ պասթըրար, վէ քեաֆֆէսինի պիրտէն քէնտիլէրինէ էսիր ալտըլար ։

1741 սէնէսինտէ վուգու պուլմուշ օլան իշպու իխթիլալտա, պիր տամլա գան պիլէ ագմամըշ իտի ։

Էլիզապէթ, տէր հալ իմբէրաթօրիչա իլան իտիլիպ, Միւնիխ վէ Օսթէրման տախի, Սիպիրէ սիւրկիւն օլունտուլար ։

Պիրազ վագթ սօնրա, Շըվէտ տէվլէթի իլէ Թէքրարէն պիր մուհարէպէ վուգու պուլուպ, 1743 սէնէսինտէ սուլհ ագտ օլունտու ։

Պունու միւթէագըպէն, իմբէրաթօրիչայա գարշը պիր ֆէսատ մէյտանա չըգարըլըպ, մէզքիւր ֆէսատա էօն այագ օլանլար քէնտի ճէզալարընը չէքտիլէր իսէ տէ, Էլիզապէթ պու ֆէսատը միւճուտ կէթիրէն Բրուսիա գրալը իքինճի Ֆրէտէրիք օլմուշ տըր տէյի շիւբհէ իթտիկինտէն, իշ ֆէվգէլատէ պիր աղըրլըգ քեսպ իթտի ։

Բուսիա իմբէրաթօրիչասը, Մարիա Թէրէզա իլէ իթթիֆագ իտէրէք, Բրուսիայա գարշը պէօյլէ վէ ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէն պիր մուհարէպէյէ կիրիշտի իսէ տէ, պունտան պէօյլէ պիր նէթիճէ հուսուլէ կէլմէտի ։

Էլիզապէթ 1762 սէնէսի յունվարընտա 51 եաշընտա պուլունտուղու հալտէ վէֆաթ իթտի ։

Էլիզապէթին արգասընտան քէնտի գըզգարընտաշընըն օղլու Հօլշթէյն տիւգասը, Բ՝ չինճի Բէթրօ նամը իլէ իմբէրաթօրլուգ քիւրսիսինէ գուուտ իյլէտի ։

Իքինճի Բէթրօ, պէօյլէ պիր իգթիտար սահիպի տէյիլ իտի իսէ տէ, քէնտի Թէպաալարընա էյի կէօզ իլէ պագըլմագտա իտի, վէ պիր չօգ իսլահաթ իճրասը ազմինտէ տախի պուլունտու ։

Եէնի իմբէրաթօր, Իքինճի Ֆրէտէրիք իւզէրինէ պէօյլէ հիւսնի թէվէճճիւհ պուլունտուղունտան, տէրհալ Մարիա Թէրէզատան այըրըլըպ, Բրուսիա օրտուսունու կէրի չէքտի, վէ նէ գատար Բրուսիալը հարպ էսիրի վար իսէ, բէք չօգ հէտիյէլէր վէրիպ սէրպէսթ սալըվէրտի, վէ Ֆրէտէրիք իլէ տախի պիր սուլհ ահտնամէսի իմզա իտիպ անըն իլէ տօսթ օլտու ։

Միւշարիլէյհին սալթանաթը հէնկէամընտա, էվվէլճէ Սիպիրէ սիւրկիւն իտիլմիշ օլանլար կէրի չաղըրըլըպ, քի Միւնիխ վէ Պիրօն տախի պունլարըն իչինտէ պուլունմագտա իտիլէր, քէզալիք սանաթլար, իլմ ու մէարիֆ վէ Թիճճարէթ Թէշվիգ իտիլտիլէր ։

Ֆագաթ հայըֆ քի, միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին Թասավվուր իյլէտիկի իսլահաթ, Բուսիա էհալիսինին օլ վագթքի մանէվի հալինէ գըեասէն բէք եիւքսէք չըգըլ օլտուղունտան, պիր սէմէրէ հասըլ օլամամագտա իտի ։

Պիր Թարաֆտան տախի, Ալէմանիալըլարա բէք եիւզ վէրմէքտէ օլտուղու իչիւն, պիւթիւն Բուսալըգ ասըլզատէկեանը քէնտիսինէ տիւշմէն պուլունմագտա իտիլէր ։

Պատէհու, պիր ազ քէնտիսինի զիեատէճէ իշրէթէ վէրիլիպ, քէնտի խարաքթէրինի թաճիլ իթմէյէ սէպէպ օլտու ։

Քէնտի զէվճէսի Գաթէրինա իլէ զաթէն սուլհ տավրանմագտա օլուպ, պիր կիւն տախի սէրխօշլուղը հէնկեամընտա հիտաէթլէնէրէք, քէնտիսինի պըրագաճաղընը, վէ օղլունու տախի վէրասէթ հուգուգունտան մահրում գըլըպ, ամուճասընը քէնտինէ խալէֆ իլան իտէճէկինի գաթէրինայա Թէհտիտ իյլէտիկինտէ, քէնտի էլի իլէ քէնտի էօլիւմիւնէ հիւքմ վէրմիշ օլտը ։

Քէնտի զէվճէսի Գաթէրինա վէ Օրլօֆլար, պիր ֆէսատ չըգարըպ քէնտիսինի ալըգ ու կիրիֆթ իթտիլէր, վէ Թէրքի սալթանաթ իլէլէտիւնէ տայիր էլինտէն պիր իմզա ալտըգտան սօնրա հապսէ իլգա իթտիլէր ։

Տօգուզ կիւն սօնրա, եանի 1762 սէնէսի յուլիս այընտա, պիչարէ իմբէրաթօր, գաթիլին պուչագընա գուրպան կիթտի ։

Միւշարիլէյհին զէվճէսի, իքինճի Գաթէրինա նամը իլէ, Սէն Բէթէրսպուրկ քիլիսէսինտէ իմբէրաթօրիչալըգ թաճընը պաշընա վազ իյլէտի, վէ գօճասընըն էօլիւմիւ միւչ օլմասընը հազգըլ չըգարմագ իչիւն, միւթէհվէքքիլըն քէնտիսինի ասլա սէվմէմիշ օլտուղունու, վէ հաթթա պիննէֆս քէնտի էօմրիւնէ գասթ իթմէք էֆքեարընտա տախի պուլունտուղունու մէյտանա գօյմագտա իտի ։

Բուսիա ասըլզատէկեանը, օրտու, վէ Թէքմիլ բարագ Թագըմը, իքինճի Գաթէրինանըն Թարաֆըրտա պուլունմագտա իտիլէր, չիւնքի Բէթրօնուն Թասավվուր իյլէտիկի իսլահաթ, քեաֆֆէսինին տախի սինիրլէրինէ տօգունուեօր իտի ։

Թախթտան աշաղը ինտիրիլմիշ օլան Ալթընճը իվան չօճուգ, պու հէնկեամտէ, եիրմի իւչ եաշընտա վարմըշ օլուպ, սըգը սըգըյա կէօզէտիլմէքտէ, վէ Լատօկա կէօլիւ օրթասընտա պուլունան Շլիւսսէլպուրկ գալէսինտէ մահպուս պուլունմագտա իտի ։

Մէզքիւր իվիզ մահբըսլըտէ, վէ կիւն ըշըղը կէօրմէքսիզին մախզէնլէր իչինտէ, պու պէտպախթ սապըգ իմբէրաթօր, տիւնեանըն պիլմէտիկի վէ վիճտանը տախի բէք զայիֆ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի ։

1764 սէնէսինտէ, միւշարիլէյհի թէքրարէն թախթա օթուրթմագ իչիւն պիր ֆէսատ թէճրիպէսինէ գալգըշըլըպ, պունուն նէթիճէսի պիչարէ իվանըն, քէնտի հապսխանէսինէ պէքլէյէն գարօվօլլար թարաֆընտան պըչագլարըն գըլըճը իլէ գաթլ իտիլմէսինտէն պաշգա պիր շէյտէ գազանմատըլար, վէ քէնտի գաթիլլէրի, պօլ պօլ պախշիշլէր իլէ թալթիֆ վէ մէմնուն գըլընտըլար ։

Պու ճիւմլէ իլէ, իքինճի Գաթէրինա, քէնտի միլլէթինին սէատէթի հալի իչիւն ղայրէթտէ գուսուր իթմէյիպ, կէճէ կիւնտիւզ չալըշմագտա, մալիէնին, մահքէմէ նիզամլարընըն վէ Թիճճարէթին իսլահընա, եօլլարըն, եօրուլմագլարըն տէվամ իլէ իլէմէքտէ իտի ։

Սանաթլար Թէշվիգ գըլընտըր, լիեագաթ սահիպի օլանլար միւքեաֆաթ կէօրտիւլէր, վէ էհալինին Թալիմ ու Թէրպիէսինէ պէօյլէ չօգ մէքթէպլէր ինշա իտիլտիլէր, քէզալիք պիր Թագըմ Թիճճարէթ վէ Թիճճարէթխանէլէր վէ խայրաթխանէլէր քիւշատ օլունտուլար ։

ՄԻՔԵԱԹԻՊ

ՎԱՆ

Շէհրը մէզքիւր մուխպիրիմիզտէն կէլէն պիր մէքթուպ տըր ։

ՃԲ·

1882 Յունվար 26

Մարդկային պիտոյից գլխաւորներէն մին շարունակ թանկ է ի Վան, թէ առատութեան և թէ երաշտութեան տարիները, թէ ամառ և թէ ձմեռը․ և աւելի ցաւալին այս է որ այդ թանկութիւնն ալ երթալով կը բազմապատկի, չնայելով որ այժմու գինն արդէն պէտք եղածէն շատ աւելի բարձր է, և թէպէտ նիւթն ամէն դասակարգի բնակչաց անխտիր և անհրաժեշտ հարկաւոր է ։ Ընթերցողք պիտի զարմանան թերևս, երբ ասեմք որ փայտն է այդ․ զի Վասպուրականի մէջ փայտի թանկութիւնն տարօրինակ պիտի երեւի իրենց հաւանօրէն, ըստ որում կրնան խորհած լինիլ որ այնպիսի երկիր մը ուր բնութեան ամէն բարիքները կը գտնուին, ինչպէս կրնայ սուղ լինիլ փայտն, մինչ նոյն երկրին հողն և ջուրն առատօրէն կարող են արտադրել զայն ։ Որչափ մեծ լինի ընթերցողաց զարմանքն այս մասին, այնչափ ստոյգ է թէ մշտական թանկութիւն մը ունի փայտն ի Վան, և այդ ոչ միայն ի պէտս շինուածոց, այլև ի պէտս վառելեաց գործածելի փայտն․ Աւելի թանկ պիտի լինէր, եթէ ընդհանուր բնակչաց վառելու նիւթն լոկ փայտ լինէր, ու ապաւառք և քակորք կենդանեաց՝ որք հողոյ պարարտութեան յատկանալու նիւթեր են, չփոխանակէին ի տեղի փայտին ի պէտս վառելիքի, և եթէ բոլոր գիւղացւոց տներն պէտք եղած չափով փայտէ շինուած լինէին, ու իրենց արդի խեղճ և գձուձ կառուցուածովք փայտի պէտքն չափաւորած չը լինէին․ փայտի նուազութիւնն որչափ անտանելի և զգալի է, դժբաղդաբար նորա բարձման համար հարկաւոր եղած հոգածութիւնն ալ այնչափ նուազ և լքեալ է, որչափ բնակչաց, այնչափ ալ կառավարութեան կողմանէ, որք զուգահեռաբար առաջ կերթան անհոգութեան մէջ, առաջիններն արտադրելու ջանք չցուցնելով, երկրորդն անտառաց վրայ հսկողութիւն մը չհաստատելով ։ Վանայ հողն ոչ թէ անկարող է փայտ արտադրելու կամ ջուրն նուազ է, այլ մշակող ձեռքեր կը պակսին ։ Գիւղացի Հայերը չեն կրնար փայտ առաջ բերել վանզի տնկելուն պէս Քրդերն կը յափշտակեն ։ Իսկ ուր որ ծառեր կը գտնուին, կամ պտղատու են, կամ անբաւական տեղական պիտոյից, զի յայտնի է որ այգիներ և ծառաստանք որչափ ալ առատ լինին, չեն կրնար բաւական քանակին համապատասխանել ո՛ և է երկրի մէջ, որ անտառ չունի ։ Այդ պատճառով Վանայ արևելեան, հիւսիսային և արևմտեան կողմն բնակիչներն և քաղաքի ու Այգեստանի ժողովուրդն մշտական նեղութիւն կը կրէ փայտի համար, ոչ բաւական վառելիք և ոչ բաւական տաղձեղէն ունենալով, զի թէև այդ կողմեր ծառնոցներ և այգիներ կը գտնուին, բայց ժողովրդեան պիտոյքը գոհացնելու չափ առատ չեն, և ըստ որում անտառ չկայ բնաւ այդ սահմաններուն մէջ ։ Վառելի փայտի չէքին (180 հոխան) քաղաքի մէջ 80 ղրշ․ի կ'ելլէ առնողին վրայ, 1 լիտր ածուխն ալ 12 ղրշ․ գինով՝ որք Վանայ պէս երկրի մը համար չափազանց սուղ են, և այդ է պատճառ որ վառարանի (սօպա) տեղ կը գործածուի թոնիր և ծխնելոյզ (օճագ կամ պուխերիք)․ որովհետև մինչ վառարանը փայտ կը պահանջէ անշուշտ, վերջիններն կրնան վառուիլ կենդանեաց չորցած կղկղանքներով, յորոց այնպէս գէշ հոտ ու ծուխ կը բուրէ, մինչ աշխատաւորաց աչքերն կը վնասէ ։

Իսկ շինուածոց փայտի սղութիւնն եռապատիկ աւելի է քան վառելեացը․ ո՛ և է տուն շինուած տան փայտի ատաղձներու արժէքը միշտ երեք անգամ աւելի կը լինի քան աղիւս, քար ևն․ նիւթերը ։ Եթէ ատաղձեղէնը այդչափ թանկ չը լինէր, ամէն հասարակ դասու մարդիկ կրնային գեղեցիկ տուներ ունենալ ։ Հինգ արշուն երկայնութեամբ և 20 հարիւրամեդր լայնութեամբ ո՛ և է գերան պակաս չարժեր քան 25 ղրշ․ այս համեմատութեամբ ըմբռնելու է ամէն կարգի փայտերն․ Վանայ մէջ շինութեան փայտերու տեսակներն են առաջին ու գլխաւորն բարտի, ապա կաղամախ, կաղնի, ուռենի ևն․ Իսկ ծիրանի, խնձորենի, ընկուզենի և այլ պտղատու ծառերը խիստ չափաւոր են ի գործածութեան՝ ընկուզենիէ կը շինուին փայլուն և ջնարակեալ (ճիլալը) կերտուածներ, զօրօրինակ սնտուկ, գզրոց, գրասեղան, հացի սեղան, աթոռ, թիկնաթոռ, նստարան (գանապէ) և այլ տան կահ կարասիք․ Ծիրանի, խնձորի և տանձի փայտեր կը գործածուին գաներ, ոստայնանկաց գործիքներ, կօշկակարաց կաղապարներ և այլ այն տեսակ բաներ շինելու, որք ամուր քան գեղեցիկ պարտին լինիլ ։ Տանց շինութեան գլխաւոր փայտերն են բարտի, կաղամախ, կաղնի, և ուռենի․ Բոլոր ասոնց մէջ աւելի թանկ ընկուզենին է, ոչ վասն զի շատ կը պահանջուի, այլ զի սակաւ կը գտնուի ։

Վանայ քաղաքի և Այգեստանի (ուսկից կերթան արևմտեան, հիւսիսային և արևելեան կողմերն) փայտ մատակարարողն է հարաւակողմն, որ ունի փոքրիկ անտառներ ։ Բայց զժբաղդաբար այդ անտառներն այնքան անհոգութեան ու անմշակութեան մատնեալ են որ քիչ ժամանակէն սպառելոյն տարակոյս չկայ ։ Որովհետև բնակիչներն անդադար կտրելով կտրելով զբաղուած ատեն մէկ կողմէ մշակել չեն նայիր, և ոչ միայն կը կտրեն հասած ծառերն, այլ և նորընձիւղ ծիլերն, և այդ այնչափ կակուղ վիճակի մէջ, որ կենդանեաց կը կերցունեն, զի խոտի պէս բողբոջներ են ։ Հարաւակողման անտառներն՝ որք կը մատակարարեն Վանայ փայտը, են ի գաւառն ըստ մասին Ռըշտունեաց, Կարճկանից, և Ալաճոռ ։ Եթէ արգիլուի բնակչացն հնձել նորածիլ ընձիւղներն իբր խոտ, այդ անտառներն կրնան բաւել Վանայ ժողովրդեան համար, մանաւանդ եթէ մէկ կողմէն նոր նոր ջանքերով մշակուին

ԳԱԹԻԼԻ՞Ն ԳԸԶԸ

(1358 նը-ճըտան տէվամ)

—Էվվէթ, չիւպհէսիզ, վէ ումարըմ քի տահա ուզուն միւտտէթ սիզի տօսթ Թէսմիյէ իտէճէյիմ․ ․ ․

—Աճապա ազիզըմըզտա պու տօսթ քէլիմէսի՝ մուհապպէթտէն միւնթէճ վէ ֆագաթ մանասըզ պիր քէլիմէտէն պաշգա պիր շէյ տէյի՞լ մի տիր ․ ․ ․ աճապա սահիհէն հազզըմըզտա Թէվէճճիւհի ճիտտի վէ հագիգինիզ պուլունմագ սաատէթինէ մալի՞գ միյիմ ․ ․ ․

Մօժիրօն իսթիզրապլը տիգ տիգ սանտըգքեարա պագտըգտան սօնրա ճէվապէն տէտի ․

—Մէմնուն իտէրիմ քի, չիւպհէնիզ եօգ տըր․ Թէմամըյլա պունա գանի օլմալըշ օլուր իսէնիզ, պու խուսուսա պանա հազարէթ սայըլըր ․ ․ ․ լաքին նի՞չիւն պանա պու սիւվալը իրատ իտիյօրսընըզ ․ ․ ․

—Զիրա արթըգ սիզտէն պաշգա իսթինատըմ եօգ տըր, վէ էկէր սիզ սահիհէն պէնիմ տօսթումըմ իսէնիզ, տիւշմէքտէ օլտուղըմ չուր վարթատան սիզ պէնի գուրթարաճագսընըզ ․ ․ ․

—Մուամմալը լագըրտըլար իտիյօրսընըզ —տէյի ճէվապ վէրտի Մօժիրօն միւշքիլաթա տիւշմիւշ օլմուշ պիր Թարզտա— նէ տիմէք իսթէտիյինիզի հէնուզ անլայամայօրըմ ․ լաքին ինանընըզ քի, էկէր զաթըն իթմէքտէ կէօրիւնտիւյինիզ կիպի սէֆալէթինիզ սահիհէն պէնիմ էլիմտէ իսէ, չիմտիտէն քէտիւնիզէ մուխաթարատան գուրթուլմուշ նազարըյլա պագապիլիրսինիզ ․ ․ ․ չիմտի նէ՞ եարտըմ լազըմ տըր ․ ․ ․ իսթէ՞րմիսինիզ քի պու ֆէնա խասլէթի պէն Մ․ Վէրտիէյէ վէրէյիմ վէ խըրսընըն իլէ աթէշինի պէնիմ իւզէրիմէ ճէլպ իտէյիմ ․ ․ ․

Անորէ պաշընը սալլայարագ տէտի ․

—Խա՛յր ․ ․ ․ խա՛յր ․ ․ ․ պէն իսթէտիմ քի պանա պու Թարզտա մուավէնէթ իտէսինիզ ․ ․ ․

—Էօյլէ իսէ սէօյլէյինիզ ․ ․ ․ պէնտէն նէ՞ իսթէրսինիզ ․ ․ ․

—Պէն տօղրուճա մագսատը վարաճաղըմ, վէ բէճա իտէրիմ, սէօզիւմի քէսմէքսիզին պէնի տինլէմէյէ Թէնէզզիւլ պույուրընըզ ։ —Սիզէ տէտիմ քի Մ․ Վէրտիէ աղաչէսինին ղայըլը Ֆէլաքէթինի պանա սալա աֆվ իթմէյէճէք տիր ․ ․ էՙ ճանըմ, պու աղաճըյ օնա խատէ վէ Թէէտտիյէ իթմէլի տիր, վէ զաննըմըա պունուն չարէսինի տէ պուլտում ․ ․ ․ Սիզ պանա պիր մէմուրիյէթ վիտա իթտինիզ քի պունուն մաաշը վէ Թէմէթթիւաթը սաիրէսի՝ սէնէվի եիրմի պէշ պին ֆրանգա պալիղ օլուր իմիշ ․ ․ ․ Թահթը բիյասէթինիզտէ պուլունան գումբանեանըն պէօյլէ սէրմայէլէրի վար տըր ․ ․ ․ պիր հիմմէթ իտիպ, պէնիմ իչիւն Մ․ Վէրտիէնին չու չալընմըշ մէպլաղընը մէզքիւր գումբանեատան իսթիրտագ իտինիզ ․ պու մէպլաղը էօտէմէք իչիւն նէ գատար միւտտէթ պիր սանթիմ պիլէ ալմագ ըզգուրալը մէզքիւր գումբանեանըն պէօյլէ եադըճըլըգ մէմուրիյէթինի իյֆա իթմէյէ Թաահհիւտ իտէրիմ ․ ․ ․ չուննու եարընըզ, Մ․ Մօժիրօն ․ ․ ․ հիմմէթ իտինիզ, բէճա իտէրիմ ․ պու հալտէ նամուսըմը գուրթարմըշ օլաճագսընըզ ․ ․ ․ հայաթըմը գուրթարմըշ օլաճագսընըզ ․ ․ ․

Անորէ սէօզլէրինի քէսմէքսիզին Մօժիրօնտան Թալէպ իթմիշ օլմազլը, պու սիւալէ տէյլէնմէքտէ իտի ․ լաքին պիր Թագիմտան պուրուս պուրուս տիյլէնմէքտէ պէրլու օնագ լէհճէսինտէ պիր քէտէր վէ մահզունիյէթ էմարէսի կէօրիւնմէքտէ իտի ։

—Ազիզըմ —պաղըրտը— պէնի մէյուս գըլըյօրսընըզ ․ ․ ․

—Պէ՞ն ․ ․ ․ սիզի մէյո՞ւս մը գըլըյօրըմ —Թէքրար իթտի սանտըգքեար— պէօյլէ պիր Թասաֆֆիւրտէն ․ ․ ․

—Է՞հ, էվվէթ, զիրա սիզի գաթէն մահզուն, մէյուս վէ միւքէտտէր կէօրտիւքիմ չու սագրիպտասա, պէն տէ սիզէ ֆէնա պիր խապէր վէրմէք մէճպուրիյէթինտէյիմ ․ ․ ․

—Ա՞հ, սէօյլէյինիզ, էֆէնտի ․ ․ ․ գօրգմայըրըմ սէօյլէյինիզ —տէտի Անորէ Թէհասսիւրլէ— պիր ֆէլաքէթին էքսիք վէ եա զիյատէ օլմասընըն նէ՞ օլուր ։

—Պէնիմ սիզին հազգընըզտա օլան նիյյաթըմը պիլիրսինիզ, ազիզըմ —տէվամ իթտի Մօժիրօն— վէ պու կէճէ Մ․ տը Մօնթէկյի իլէ Մ․ տը Բիպօզիւր վէ Մ․ տը Կրանժվըլըն տա պէնիմ գատար սիզէ խայըրխահ օլտուգլարընա գանի օլտունուզ ․ ․ ․

—Էվվէթ ․ ․ ․ Էվվէթ ․ ․ ․ պունու կէօրտիւմ վէ գանտըմ —տէտի սանտըգքեար քէքէլէյէրէգ— ․ ․ ․ կէօրտիւմ վէ չիւպհէմ եօգ տըր ․ ․ ․

—Իմտի պու սապահ խանէմէ կիթտիկիմտէ, եանի սիզտէն այրըլտըգտան եարըմ սաաթ սօնրա, գումբանեամըզըն մէճլիսի իտարէսի բէիսի Թարաֆընտան պիր մէքթուպ կէթիրիլմիշ օլմազլը, պունուն իւզէրինէ քէնտի քէնտիմէ բէք ֆէնա օլտում ․ ․ ․ Մէրգում զաթ՝ սիզի Թային իթտիրմէք նիյէթինտէ պուլունտուղում մէմուրիյէթի եէկէնինէ վէրմիշ օլտուղունու խապէր վէրմէքտէ իտի ․ ․ ․ Պու աթէմ զէնկին օլուպ, պէօյլէ աւէմիէրլէ տէ միւնասէպաթը օլտուղունտան, օնունլա տիւշիւնմէմէզ իտի ․ ․ ․

Անորէ կէօզլէրինի կէօյէ տօղրու գալտըրտը, միւճաւըրընա չէւիրտի պիր Թիթրէմէ կէլտի վէ գապա պիր սէսլէ «արթըգ իւմիտ եօգ տըր» տիյէրէք էլլէրինի օւըրտը ։

—Ա՛հ, լանէթ օլսուն —տէտի իչճի պաշը քէնտի քէնտինէ օմուզլարընը սալլայարագ— պունուն պէօյլէ օլաճաղընը ֆարգ իթմէք զօր պիր շէյ տէյիլ իտի ․ ․ ․ պունուն սօնու պէօյլէ օլաճաղընը բէք ալա պիլիր իտիմ ․ ․ ․

—Իւմիտ իտէրիմ քի, հազզընըզտա օլան մուհապպէթիմի կէրի ալմայաճագսընըզ ․ պանա բէք գըզմէթլի տիր —տէվամ իթտի Մօժիրօն— պու իշտէ պէնիմ հիչ պիր գապահաթըմ օլմայըպ, հաթթա պէն պիլէ բէք միւքէտտէր օլտուղըմտան, էկէր պունտա պէնի գապահաթլը Թութար իսէնիզ, բէք զիեատէ հագսըզլըգ իթմիշ օլուրսունուզ ․ ․ ․

Անորէ պու լագըրտըլարըն իւզէրինէ պաշընը եուգարը գալտըրտը, վէ եանագլարընտա գըրմըզը լէքէլէր պուլունտուղու վէ կէօզլէրի գուրու գուրու օլարագ եանմագտա օլտուղու կէօրիւլտիւ ։

—Սիզի գապահաթլը՞ մը Թութմագ —Թէքրար իթտի Անորէ— նի՞չիւն, եա Բապպի ․ ․ ․ պէն քիմսէյի իթհամ իթմէմ ․ ․ ․ քիմսէյի իթհամ իթմէմ ․ ․ ․ պունտան եաղըլը պէօյլէ իմիշ ․ ․ ․ Թալէիմ պէնի գօվալայօր ․ ․ ․ պէնի էզիյօր ․ ․ ․ էօլտիւրիւճէք տիր պէնի ․ ․ ․

Իչճի պաշը գալըրտըղը չաթարագ եինէ քէնտի քէնտինէ չէօյլէ սէօյլէտի ։

—Այ՛ն եաղըրը ․ ․ ․ ա՛հ, լանէ՛թ, լանէ՛թ օլսուն ․ ․ ․ էկէր ճէսարէթիմ օլսա իտի, պէն պիլիրիմ պու այն եաղըրընա նէ իսիմ վէրէճէքտիմ ․ ․ ․

Մ․ տը Վիլիէ՝ սօն լագըրտըլարընը սէօյլէտիքտէն սօնրա պիր ազ սիւքիւթ իտիպ, պիր տէ պիրտէն պիրէ Մօժիրօնա տէօնէրէք, չիտտէթլը ազիմէ իլէ տէտի ․

—Պանա էմնիյէթինիզ վա՞ր մը ․ ․ ․

—Էվվէթ, ազիզըմ, սիզէ էմնիյէթիմ վար ․ ․ ․ սիզին տիւննէատա էն էհլի բըզ վէ էն նամուսլը պիր չօճուգ օլտուղունուզու պիլիրիմ ․ ․ ․

(Տէվամը)

բայց զի կը պակսին այդ՝ հոգածութիւնք, քիչ ժամանակէն պիտի ջնջուին անշուշտ: Կառավարութիւնն երբէք չը հոգար այդ մասին, իսկ բնակիչներն տգէտ գոլով ապագային վրայ խորհիլ չեն գիտեր. Այժմ զգալի կերպով նըուազած են յիշեալ անտառաց փայտերն, վերջին տասն տարիներու մէջ փայտի յաջորդական թանկութիւնն կը հաստատէ զայս անսականապէս, իսկ անտառահատներն ու բոլոր այցելուք զայդ կը վկայեն նիւթական փաստերով: Չը կայ մարմին մը որ խորհի թէ աստից 10—20 տարի յետոյ, երբ սպառուին այդ անտառներն, վանայ ժողովուրդն ինչո՞վ պիտի լեցընէ իւր փայտի մասին ունեցած պէտքը. խիստ հարկաւոր էր որ կառավարութիւնն յիշեալ անտառաց համար վերատեսչութիւն մը հաստատէր պաշտօն տալով նմա հսկել որ բնակիչներն սպառըպուռ ջնջում չպատճառեն անտառաց չափազանց քանակութեանց, փայտ կտրելով տարուէ տարի, և մանաւանդ ընձիւղեա բողբոջներուն չդպին մինչև որ մեծնան. Վերատեսչութեան պաշտօն կարող էր լինիլ նաև նոր անտառներ տնկել այնպիսի տեղեր որք հողագործութեան անյարմար լինելով պարապ կը մնան, թէև ջրով առատ են: Այդպիսի տեղեր կան ոչ միայն անտառ պարունակող վերասացեալ գաւառաց մէջ, այլև վանայ հիւսիսային և արևելեան ու արևմտեան կողմերն, որոց բնակիչք մեծ մասամբ քաղաքի վաճառանոցէն կընդունին փայտ կրկնապատիկ գինով, մինչդեռ որ կարօտ են փայտի: Այդ կողմեր կան գիւղեր, որք ծառի մը ընձիւղ կամ տերևի մը սօսաւիւն տեսնելէ զուրկ են, և ձեռքի մական մը անգամ քաղաքէն պիտի առնուն, զի չկայ իրենց մէջ և ոչ մի տունկ:

Վանայ երկիր բաղդատութեամբ իւր ներկայ բնակչաց շատ աւելի ընդարձակ է, որ ոչ միայն կարող է բուցնել նոցա հարկաւոր արմտիք, այլ և կարող է տեղ տալ լայնարձակ անտառներու, եթէ տնկող լինի: Բայց աւա՜ղ, որ բնութեան այս մեծ առատաձեռնութենէն օգուտ քաղել չխորհուիր այժմ, որով պիտի գայ ժամանակ մը յորում աւելի նեղութիւն պիտի կրէ վան փայտի կողմանէ, որչափ չկրեր հիմա կարին Սողանը լերանց անտառներէն զրկուելէ յետոյ. Քաղաքակրթութեան առաջին պայմաններէն մին ապագայն նախատեսելով ըստ այնըմ կարգաւորել է ներկայն, բայց դժբաղդաբար այս կողմեր վաղուան համար խորհիլ չկայ: Այսօր փայտ կայ հրապարակի վրայ, գնելով կը գործածենք, իսկ եթէ վաղիւ չպիտի գտնուի այլ ևս, այդ որո՞ւ հոգ: Միթէ չկա՞յ մէկը կամ չպէտք է ըլլայ մարմին մը որ խորհի այս կէտերուն վրայ, առ որս կը հրաւիրեմք ուշադրութիւն որոց որ անկ է:

ՍՄԲԱՏ

ԳԱՍԹԱՄՈՒՆԻ

Շէհրը մեզքիւրտէն կէօնտէրիլէն աթիւէքի մէքթուպ մաէլ մէնուլիյէ կազէթամըզա տէրճ խուէրիզ.

... խմբագիր,

Ջոր օրինակ ամեն քաղաքաց և գիւղօրէից հեռաւորաց և մերձաւորաց նկատմամբ ստացած կարևոր տեղեկութիւնքն Ձեր լրագրական էջերուն մէջ հիւրընկալելըն հանապազօր ցոյց կուտաք, վստահ եմ և սիրելի է ինձ հաւատալ թէ Գասթամունի քաղաքին վերաբերեալ հետևեալ հակիրճ նկարագիրն ևս նոյնին մէջ անշուշտ հաճութեամբ ընդունելոց էք, մանաւանդ 'ի գիտութիւն այն ընթերցող ազգայնոց՝ որք թերևս ցարդ բնաւ սոյն նահանգին նիւթական և բարոյական վիճակին անծանօթ գոյըն գաղափար անգամ չունին:

Սոյն նահանգագլուխ քաղաքն «ըստ հնոց Գերմանիկոպոլիս» որ մայրաքաղաք է, ծովային և ցամաքային միանգամայն սովորական ճանապարհին երկայնութիւնն է 42 ժամ. Պոնտոսի հարաւային կողմն հովտի մը մէջ զետեղեալ է, ամեն կողմէն սարերով շրջապատեալ հորիզոնական ձևով, և միջավայրէն ձորակ մը կ'անցնի. Քաղաքին բնակչաց մեծ մասն թուրք, գրեթէ մերձ 400 ընտանիք Յոյն. Թէ թուրք և թէ Յոյն բնակիչք առհասարակ արուեստագէտք, վաճառականք սակաւաթիւք. Թուրք հասարակութիւնն արու և էգ տգիտութեան մէջ ընկղմեալ՝ անբարոյականութեամբ և արբեցութեամբ մոլեալ, իսկ Յոյն տարրին մէջ քաղաքականութեան հետքեր բաւական կը նշմարուին, և ունին երկսեռ վարժարան մը. Քաղաքին փողոցները նեղ, անշուք, և տուները այնպիսի խարխուլ հնութիւն մի ունին, որ եթէ յորդաբուղխ ջրոց առատութիւնն և բնակչաց ճարտիկութիւնն պակասի, մեկ ժամու մէջ քաղաքը ամբողջովին հրոյ ճարակ լինելոյ դատապարտուած է: Կլիմայն ձմեռնային եղանակին մէջ սաստիկ ցուրտ և երկարատև սառնամանիք յառաջ կը բերէ. Արևմտեան հարաւկողմը բարձանց վրայ վաղեմի բերդի մը աւերակներն կան, որոյ վերայ չէնք մի հաստատեալ է քաղաքին մէջ պատահեալ հրդեհները դիտելու:

Քաղաքիս ամենափոքր մասն Հայկական տարրն կը կազմէ, առաւելապէս կեսարիայէն գաղթեալ, ընդ ամենայն 65 ընտանիք. Բնիկ ազգայինքն յետադէմ կացութիւն մը ունին նիւթապէս և բարոյապէս, իսկ գաղթականք քաղաքականութեամբ, համեստ կենցաղավարութեամբ և ուսումնասիրութեամբ կը փայլին ըստ բաւականին. Դժբաղդաբար առհասարակ ամենքն ալ թրքախօս են, և խիստ սակաւք են՝ որք վայելուչ Հայերէն կը խօսին: Այսու հանդերձ կանխաւ ոչ եկեղեցի և ոչ դպրոց ունելով՝ մինչ 1873 թուականին փոքրիկ մատրան մի մէջ կաղօթէին,

Սոյն միջոցին՝ Ընճեան աղըուազարմ գերդաստանի պայազատներէն Մատթէոս էֆէնտի վաճառականութեան գործովք աստ գտնուելով, Աստուածսիրական ջանիւք և դրամական առատ նպաստիւք գեղեցիկ եկեղեցի մի կառուցանելոյ ձեռնարկեց, և ամենայն յաջողութեամբ 'ի գլուխ հանեց. Այլ և եկեղեցւոյն կից վարժարան մի և սոյնին իբր եկամուտ վարձու տուն մի ևս կանգնեց. աւա՜ղ, որ այս վերջին շինուածոց գետինն՝ յորոյ վերայ հաստատուած էին, անձրևային հեղեղներէն խախտելով՝ անցեալ տարւոյն մէջ կործանեցան երկուքինն.

Յիշեալ բարերարն՝ որ Աստուծոյ և իմաստութեան տաճարներն կանգնելոյ առատաձեռնութիւնն ունեցաւ, միւսանգամ գիտութեան տաճար մի ևս հիմնովին կառուցանելոյ արիութենէ յետս չընկրկեցաւ, իսկոյն 6—7 հարիւր լիրայի ծախքն կանխիկ հատուցանելով՝ գեղեցիկ յոյժ քան զառաջինն հոյակապ դպրոցի մի վիճակեցոյց տեղւոյս երջանիկ հայութիւնն:

Մատթէոս էֆէնտի այս քաղաքին մէջ կենաց մեծ մասն մի անցունելով՝ յիշեալ չքնաղ մեծագործութեամբք և եթ չատացած չէ: Մատթէոս էֆէնտի իւր ազգասիրական բարեգործութեանց աւելի փայլ տուած է այնու, զի իւր ընդասուն Աստուածսիրութեան և մեծահաւատ քրիստոնէութեան համեմատ տեղւոյս հայազգիները դէպ 'ի բարեպաշտութիւն և յԱստուածպաշտութիւն մղելու մեծ շարժառիթ եղած է մեծ ազդեցութեամբ և գեղեցիկ օրինակաւ:

Մատթէոս էֆէնտի՝ այլ և այլ կողմերէ հաւաքեալ և բնականաբար տարբեր զգացմանց և գաղափարաց և սովորութեանց վարժ հայորդուոց մէջ՝ սիրալիր յարաբերութիւններ և 'ի մի ձուլելոյ յօդակայն հաստատած է՝ պատեհ առիթներու մէջ սէգ սէգ այցելութիւններ տալով մեծին և փոքուն՝ մեծատան և աղքատին:

Ընճեան էֆէնտին՝ կուսակալութեան քով ստացած բարձրագոյն վարկին և մեծարանաց համեմատ՝ փայլ տարած է մեր ազգայիններէն ևս աթոռներ ունենալ կառավարական ատեաններու մէջ. Մինչդեռ յառաջն Հայոյն գոյութիւնն անգամ անգիտելի էր կուսակալութեան. Նա՝ իւր հզօր միջնորդութեամբ Հայ ժողովականութեան հիմն դրաւ, և ազգին պատիւն բարձրացոյց առաջի կուսակալութեան: Բաւական տարիներ կը լինի այս մեծ ազգասէրն անդառնալի կերպով քաղաքէս մեկնած է, սակայն իւր սերմանեալ առաքինութեանց գեղեցիկ սերմերն բուսանելոյ և ուռճանալոյ հակամէտ են: Եւ որ առաւել զարմանալին է, ինքն թէև աստի հեռացեալ հարիւրաւոր մղոններով՝ և ծանրածանր զբաղմանց դեգերեալ, նորակառոյց վարժարանն իւր ազգասիրական տեսութենէ հեռացած չէ, և միշտ նորայն բարոյական վիճակին վերայ տեղեկութիւններ ստանալու ցանկութիւնն և մտադրութիւնն ունի:

Այո, Մեծ. Տէր, յիշեալ էֆէնտին քաղաքիս հայութեան ոգին և սիրտն էր, Նա՝ Գասթամէնիի Հայոց եղիան էր, որ թէև վերացաւ, հեռացաւ, բայց իւր փոխանակ եղիսէ մի յաջորդ թողուց, հարազատ աղա փափազեան, որ նորին վսեմութեան գործակատարնէ, խիստ հաւատարիմ և սիրելին, որ իբրաւամբ իւր Տիրոջ կրկնակի ոգին Աստուածսիրութեան և եռանդուն Ազգասիրութեան կրելով 'ի ներքս, անցեալ ամարան ամբողջ եղանակին մէջ իւր վաճառականական գործերն իսպառ բարձի թողի առնելով, արեակէզ քրտնաթոր անդադար վարժարանին շինութեան գործոյն մեծ մզում տուաւ միայնակ:

Մեծ. Տէր խմբագիր, եթէ ազգային օգտակար գործոյ նուիրեալ չնչին լումայի մի պարգևատուն կ'գնահատուի և կ'դրուատի լրագրաց մէջ, մեծ ի՞նչ է, և բազմապատիկ իրաւունք չունի՞ այսպիսի մեծանուն բարերար մի հռչակին և փոխադարձաբար երախտագիտական յարգանքը ընդունել իւր բարերարեալներէն, որ ցաւալի ասել թէ ցարդ թաղուն մնացած է.

Այսպէս երախտագիտութիւնն մեծ պարտք դնելով մերձ 70 արու և էգ ուսանողաց սրտին վերայ, կը ցանկան հրապարակաւ իւրեանց անկեղծ և խոնարհ շնորհակալեաց հաւատիքն մատուցանել առ Մեծ. բարերարն իւրեանց, որոյ անհուն շնորհիւ թափառական և յուսահատ կացութենէ ազատելով, նորահաստատ նախակրթարանին մէջ ուսման քաղցրիկ կաթոմը կը սնանին և կ'աճին պատրաստել իւրեանց մի գեղեցիկ և ապահով ապագայ:

Հուսկ յետոյ, Տէ՛ր, սոյն մատաղերամ մանկտւոյն սրտեռանդըն երախտապարտ զգացմանց թարգման լինելով 'ի լուր ամենեցուն, անկասկած եմ թէ զմեզ Ձեր մարդասիրութեան պարտական պիտի կացուցանէք:

Ինձ կը մնայ և եթ խնդրել, զի կանխաւ ընդունիք մեր մեծարանքն,

Մեծապատուութեան Ձերս
82/12 փետր. Խ. Մ. Թ.
Գասթամունի

ԹԷՀԷՐԱՆ

Թէհէրան մուխպիրիմիզտէն յունվար 25 թարիխլի ալտըղըմըզ մէքմէքթուպ տըր.

Միւէլլիֆ.

Գավգասիա ումուրը խարիճիյէսի մէմուրը Մ. Եուսուֆ Պօվիչ պօլիտան իքի մահ մուգատտէմ Պարագիտ հուտուտունտան վան վէ Հէքքեարի թարիգի իլէ Մուսուլա գատար կիտիւպ, ալտէթինտէ տախի Բէվանտեզ վէ Սալմապուլագտան կէչէրէք Թէպրիզէ կէլմիշ տիր. Մըհմուաթա կէօրէ, մուժիլէյհին պու քէրրէ մահալը մէզքիւրէյէ վուգու պուլան սէյահաթը՝ օրտալըրտա էհալի սաիրէնին քիւրտլէրտէն զիյատէ օլուպ օլմատըղընը թահգիգ վէ Քէտզիգտէն իպարէթ իմիշ.

Կէչէնլէրտէ Պաճէրքի պօղազընտտան հուտուտը Օսմանիյէյի թէճավիւզ իտէն վէ 4 գարիյէ իլէ 40տան միւթեճավիզ թէպաալը Սալթանաթը Սէնիյէյի գաթլ ու ճէրհ վէ պաղըլարընը էսիր իտէրէք պու թարաֆա կէթիրէն իրան ասաքիրի վէ էհալիսի իչին պու կիւնլէրտէ հուտուտ պաշընտա միւխթէլիթ պիր գօմիսիօն իճթիմա իտիւպ ճինայաթը մէզքիւրէյէ միւթեճասիր օլանլարըն ճէզալարընը թային վէ իճրա իտէճէք տիր. Մէզքիւր գօմիսիօն իրան տէվլէթինին ախիրէն Շէյխ իւպէյտուլլահ էշտիրտէն միւսատէրէ իթտիկի չիֆթլիքլէրտէ մէսէլէսինէ տախի պագաճագ տըր.

Համտան էչգեաթընը սեյզ ու կիւրթթ իթմէք զըմնընտա տէվլէթէյնը Ալիյէթէն պէյնինտէ վէրիլէն գարար միւճիպինճէ, Թարաֆէյնտէն Պաղտատ հուտուտընտա ասաքիր սէվգ օլունմագտա տըր.

ՌԷՍՄԻ

Աթիւէքի իլանը րէսմի Աչար վէ Աղնամ էմանէթի Թարաֆընտան մաթպաամըզա թէպլիղ օլընմըշ տըր.

Հարիր (իպէք) իլէ գօզա վէ հարիր Թօխումու հագգընտա ճարի օլան մուամէլէյէ վէ սաիր պագը էմթայինէ Թէվֆիգէն պատէզին աֆիյոն վէ խաշխաշ իլէ բալամութ վէ քէօք պօյա վէ միյան քէօքիւ կիպի մահսուլաթըն կէօմրիւքլէրտէն հինը իհրաճընտա էօշր թէզքէրէսի արանըլըպ, հիչ թէզքէրէսի օլմայան վէ եախօտ թէզքէրէսինտէ մուհարրէր մըգտարտան ֆազլա զուհուր իտէնլէրտէն աֆիյօն վէ խաշխաշըն հարիր վէ գօզա վէ հարիր Թօխումու հագգընտաքի մուամէլէյէ թաթպիգէն զապթ ու միւսատէրէսիյլէ, բալամութ վէ քէօք պօյա վէ միյան քէօքիւնտէն պիլումում աչար գաչագլարը հագգընտաքի ուսուլէ թէվֆիգէն քէմաքեան իքի գաթ էօշր ախզը սուրէթէլէրինին ուսուլ իթթիխազը Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն վուգու պուլան արզըու իչար իւզէրինէ Շուրայի-Տէվլէթ տէ թէզէքքիւր վէ թէնսիպ գըլընմըշ, վէ գարարը վաքըն սէֆարէթլէրէ թէպլիղի խարիճիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ պիլտիրիլմիշ կիպի, Բուսուսաթ էմանէթը պէհիյէսինէ տէ մալիւմաթ վէրիլմիշ օլըղընտան վէ քէյֆիյէթին հէր քէսէ իլանը իլէ մուճիպինճէ մուամէլէ իճրասը խայըը վագթա միւհթաճ օլտուղու ճիհէթլէ, պունտան տօլայը պիր կէօնա շիքեայէթէ մահալ գալմամագ իւզրէ կէօմրիւքլէրճէ եօգլամա իչիւն պիր մէպտէի իճրա թաարիխի լազըմէտէն կէօրիւնէրէք 98 սէնէսի մայըս իպթիտասընտան իթիպարէն իճրասը խազընէճէ թէնսիպ գըլընմըղընա պինաէն, քէյֆիյէթ չիմտիտէն հէր քէսին մալիւմիւ օլմագ մէզքիւր մալըն պիրինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն իսկելէ վէ հուտուտ կէօմրիւքլէրինտէն իմրար օլունաճագ աֆիյօն վէ խաշխաշ վէ բալամութ վէ քէօք պօյա վէ միյան քէօքիւ իչիւն մախրէճ պուլունան գազա վէ լիվա աչար խուտէլլէրինտէն էօշրիւ թէէտիյէ օլունտըղընա տայիր ճիլվէլի թէզքէրէ ալընարագ հինը իհրաճընտա կէօմրիւք մէմուրլարընա իպրազ վէ իրաէ օլունմասը, վէ թէզքէրէսի օլմաեան վէ եախօտ թէզքէրէսինտէ մուգարրէր մըգտարտան ֆազլա զուհուր իտէն էշեաի մէզքիւրէ հագգընտա պէր վէճհը մուհարրէր մուամէլէ իճրա գըլընաճաղը իլան օլունուր.

22 չուպաթ 97

ՇԱՐԳ ՉԱՐՇԸՍԸՆՏԱ

ՔԻՐԱԼԸԳ ՕՏԱ վէ ՄԱՂԱԶԱ

Ըթամպօլտա Ցինճանճըլար եօգուշունտա ՇԱՐԳ ՉԱՐՇԸՍԸ նամը իլէ մաարուֆ եէնի չարշընըն օտա վէ մաղազալարը Թիճճարաթ, սարրաֆաթ, աթըըպա վէ ավօգաթլարա վէ սաիր զէվաթը միւթէպէրէյէ իճար օլունմուշ իսէ տէ, մէզքիւր չարշըտա հէնուզ քիրայա վէրիլմէմիշ օլան 8 օտա վէ 3—4 մաղազա տախի իճարա վէրիլէճէյինտէն, Թալիպ օլանլարըն չարշու մէզքիւրտէ 20 նումէրօլու մաղազայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.

Մէզքիւր օտա վէ մաղազալարը իսթիճար իտէճէք քիմսէլէրէ պէքեար վէ զէվաթը միւթէեահէլէտէն օլտուգլարը հալտէ, կէճէլէրի տախի քէնտի օտա վէ եա մաղազալարընտա եաթապիլէճէքլէր տիր.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Էրզրում վիլայէթի տէֆթէրտարը Հիւսնիւ էֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի,

Շամ թէլէկրաֆխանէսի միւտիրի Մէհմէտ Հիլմի էֆէնտիյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Ատանա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ Գոսովա վիլայէթի տէֆթէրտարը սապըգ Թէվֆիգ էֆէնտիյէ,

Շգօտրա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ րիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսիյէ չուրաքի Մալիյէ էվրագ միւտիրի սապըգ Նէճիպ էֆէնտիյէ,

Գոսովա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը՝ միւլղա Էտիրնէ գօլ օրտուսի Հիւմայունու մուհասէպաճըլըղընտէն միւնֆասըլ Եուսուֆ Զիյա էֆէնտիյէ,

Հարպիյէ նէզարէթի մուհասէպաթը ումումիյէ տաիրէսի պիրինճի չիւպէսի միւտիրլիյի՝ մուավինը Էվվէլլիկինտէ պուլունան Ահմէտ պէյէ,

Տաիրէի մէզքիւրէ իքինճի չիւպէսի միւտիրլիյի՝ մուավինլիյինտէ պուլունան Լոմէր էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր.

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Մէմալիքեթի կէօրէ, Հէլլէր եախօտ նիլլէր իսմինտէ պիր քիմսէ Վիէննատա պիր սախթէքեարլըգ էյլէմիշ օլտուղունտան, Վիէննաճա իթհամընա գարար վէրիլմէսինի միւթէագըպ, մէրգում օրատան պիր Թագրիպ ֆիրար վէ Տէրսաատէթէ կէլմիշ վէ համիլ օլտուղը սախթէ գամպիալ պէտէլինի ալմագ իւզրէ Օսմանլը պանգասընա վէ սաիր պանգալարա միւրաճաաթ իթմիշ իսէ տէ, քէնտիսինին գամպիալ մուգաւլլիտի օլտուղու էվվէլճէ պանգալարա Վիէննատան պա թէլէկրաֆ իշար իտիլմիշ օլտուղունտան, մէրգում պանգալարտան բէտտ օլունտուղու կիպի, Լըզալըթըյա տախի իխպարը քէյֆիյէթ օլունտուղունտան թահթը թէվգիֆէ ալըընմըշ տըր.

Անճագ յօգանթա թէրճէմանլարընտան պիրի՝ մէրգումըն սախթէքեար օլմատըղընա քէֆալէթէն Թէվգիֆտէն գուրթարտըղընտա, մէրգում պանգալարտան Նամուս տավասընա գալգըշմըշ վէ հաթթա պիր այա գարիպ մահգումիյէթինէ ճագմինաթ օլմագ իւզրէ, պանգալար Թարաֆընտան 150 նաբօլէօն իթասը թէքլիֆ օլունմըշ իքէն, մէրգում գաչըլ իթմէյէրէք, 30,000 ֆրանգ թազմինսինտէ թազմինաթ տավասը աչմըշ վէ աիտ մահքէմէյէ միւրաճաաթլա իճապը իճրասընը թալէպ իլէմէքտէ իքէն, Վիէննատան Աւստրիա սէֆարէթինէ կէլէն տիկէր պիր Թէլէկրաֆ իւզէրինէ մէրգում՝ Թէքրար Թահթը Թէվգիֆէ ալըընմըշ, վէ Վիէննայա կէօնտէրիլմէք իւզրէ Ավստրիա գօնսօլօսխանէսինէ Թէսլիմ օլունմուշ տըր.

—

Շու կէչէն աէօրթ կիւն զարֆընտա Տէրսաատէթէ եալընըզ Պանդըրմատան 9,000տէն զիյատէ վէ պիր օգատար տա իզմիտ Թարիգիլէ իսկիւտարա գօյուն կէլմիյինտէն, էթին ուճուզլանմասը միւհթէմիլ տիր.

—

Հապըսխանէի ումումի իտարէսի պաշ քեաթիպի հաճի Րիւսթէմ պէյ՝ էվվէլքի ագշամ Մուլթան Ահմէտտէն կէչէր իքէն, խըրլըզ կէչմէքտէ օլան պիր արապանըն չարըմասըյլա, տիզինտէն ֆէնա հալտէ զէտէլէնմիշ, տիւշիւպ պայըլմըշ տըր. Անճագ պու արա հապըսխանէի ումումի միւտիրի Ալի պէյ եէթիշէրէք, մէճրուհը մումաիլէյհի այմըշ վէ պիր արապա իլէ խանէսինէ կէօթիւրմիշ տիր.

—

Ավստրիատա վագը Սթիրի Նամ մահալտէ կէչէնտէ պիր քէօմիւր մատէնի բաթլայարագ ամիլէտէն 150 քիշի թէլէֆ օլմուշ տըր. Մէզքիւր քէօմիւր մատէնի Լիօնտա վագը օլուպ, կէչէնտէ ըըչարը իֆլաս իտէն Եունիօն Ժէնէրալ պանգասընըն միւէսսիսի Մ. Պօնթուա աիտ իմիշ.

—

Հաճիլէրի համիլ պուլունան 4 գըթա վափօր պու քէրրէ Իզմիրէ մուվասալէթ իթմիշ տիր. Իզմիր գարանթինախանէսի մէզքիւր վափօրլարտան եալընըզ իքիսինին համիլ օլտըղը հաճիլէրի ալապիլմիյինտէն, տիկէր իքի վափօրըն հաճիլէրի չամըըլըրա եէրլէշտիրիլմիշ տիր. Մէրգումուն հաճիլէրի Իզմիրտէ 10 կիւն գարանթինա պէքլէտիլտէն սօնրա Տէրսաատէթէ կէլէճէք տիր. Հիճազ վալիի սապըգը Սաֆվէթ փաշա հաճիլէրի տախի մէզքիւր հաճիլէր միյանընտա պուլընմագտա իմիշ.

—

Ինկիլիզ կազէթալարընըն պէյանընա կէօրէ, կէչէնտէ Ճէնուպի Ամէրիգատա վագը Պէրու մեմալիքինտէ 600 Նէֆէրտէն իպարէթ պիր ասքէր պէօլիւյիւ՝ եաղմա իթմէք նիյէթիլէ Բիսգօ չէհրի իւզէրինէ հիւճում իթմիշլէր տիր. Շէհրը մէզքիւրտէ իգամէթ իտէն 400 գատար էճնէպիլէր՝ ասաքիրը մէրգումէյէ մուգավէմէթլէ մալլէրինի մուհաֆազա իթմէյի թէճրիւպէ իթմիշլէր իսէ տէ, մաղլուպ օլմուշ, վէ իչլէրինտէն 300իւ գաթլ օլունմուշլար տըր. Մագթուլլար միյանընտա Ֆրանսա գօնսօլօսու տախի պուլունմագտա իմիշ.

—

Ինկիլթէրրա մէճլիսը մէպուսան ազալարընտան պիր զաթ՝ պիր գաչ հաֆթա մուգատտէմ պիր պալօն իլէ Ինկիլթէրրանըն սահիլը Շարգիսինտէն հավալանմըշ իսէ տէ, պալօն իլէ պէրապէր աէնիզէ տիւշիւպ զարգ ու նապէտիտ օլմուշ տըր.

Տիարպէքիրտէն տիւնքի Մէ... պօլա փոստ. 12 Թարիխլիլ եազըլան պիր մէքթուպտա օգունտուղունա կէօրէ, միւթեպէրանտէն վէ չէհրը մէզքիւր էրմէնի բէրոթէսթանլարընտան Թովմաս էֆ. Պօյաճեան՝ պու քէրրէ Տիարպէքիր Ինկիլիզ քօնսօլօս վէքիլլիկինէ թային օլունմուշ տըր :

Քէզալիք մէզքիւր մէքթուպտա օգունտուղունա կէօրէ, չէհրը մէզքիւր պէլէտիյէ րէիսինին իգտամամը սայէսինտէ մունթազամ սուրէթտէ բրիւլմէքտէ, վէ իւրէքլէրին իւճրէթի սահիպը իսթէ Պօղոս էֆէնտի թարաֆընտան իթա օլունմագտա տըր : Մումաիլէյհ Պօղոս էֆէնտի՝ սէնէվի պէլէտիյէտէն 27.000 ղրուշ պէտէլ ալըգ իտէրէք, պու թէշէպպիւսի տէրէօհտէ իթմիշ տիր :

Մէզքիւր մէքթուպըն նիհայէթ. Թինտէ չու աթիտէքի չայանը տըքգաթ ֆըգրա տախի կէօրիւլմիւշ տիր :

«Պազը մահպուսիյին մահպէստէն ֆիրար իթմիշ օլտուգլարընտան տօլայը կէչէն հաֆթա Էսքի Սարայըն թէքմիլ մահալլէսի հէյէճան իչինտէ պուլունմագտա իտի : Պու ֆիրար մատտէսինին թէճէտտիւտի մուճիպը թէէսսիւֆ պիր հալ տըր : Հէր նէ գատար կարտիանլար քէմալը տըքգաթ վէ թէյագգուզտա պուլունուեօրլար իսէ տէ, 36 մահպուսիյն՝ տէմիրլէրի պօզուլմուշ օլան պիր բէնչէրէտէն ֆիրար իթմիշլէր, վէ ֆագաթ զէնճիրլէրին սէսի իչիտիլտիկինտէն, ճանտարմալար մէրգումանը դօվալամաեա պաշլամըշլար վէ կիւճպէլա գաչանլարըն նըսֆընը էլէ կէչիրմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշլար տըր :

«Կէչէն սէնէ հարիգզէտէ օլան էրմէնի քիլիսէսի չու աչրատտա ինշա օլունմագտա տըր : Կիւլպէնկեանլարըն պուրատաքի աճէնթէսի Ցօքօբ աղա պիր խանէ տէֆթէրի աչըպ, չիմտիյէ գատար 2000 լիրա թօբլամըշ տըր : Ամէլիեաթ քէմալը կէրմի իլէ իլէրու կիթմէքտէ օլտուղընտան, մէզքիւր քիլիսէնին պունտան պիր սէնէյէ գատար իքմալի մէմուլ տըր :»

—

Տիյարպէքիրտէ վագը Հաբըշ նամ՝ մահալլէտէն Ալէքսպէյէ եազըլտըղընա կէօրէ, կէչէնլէրտէ 40 գատար միւսէլլահ ֆիւրտ էշգըեասը մահալլը մէզքիւրտէն պիր սաաթ մէսաֆէտէ քէաին Թովմաս Օռաքճալ վանքը իւզերինէ պիլ հիւճում, գօրուլարը գըրարագ իչէրի կիրմիշլէր, վէ կէրէք էրքէք վէ կէրէք գատըն վանքըն խըզ մէթքէտարլարընը չէտիտէն տարպ իտէրէք, վանքըն օտալարընտա պուլտուգլարը րուպա վէ կիւմիւշ վէ պագըրտա տահի հէր չէյի եաղմա իտիպ հիչ պիր չէյ պրագմամըշլար տըր :

Քէզալիք մէզքիւր մէքթուպըն իշարընա կէօրէ, Ֆարգին նամ մահալ հապսխանէսինի տէլէրէք իքի րէֆիգլէրի իլէ պէրապէր կէչէնլէրտէ ֆիրար իթմիշ օլան Ֆէգի Ազուպ նամ չագի՝ պաշընտա տիկէր պազը էչգըեա տահա կէօլահաճագ, Տարէ—Գուլա քէսսիյէ օլունան կէչիտի թութմուշ վէ իքի տաղ պէյնինտէ ամէտչիւտամէն իթմիշ տիր :

—

Էվվէլքի կէճէ սաապհա գարշը Պէյօղլունտա պէօեուք Բարմագ գաբու սօգաղընտա պիր խանէյէ խըրսըզ կիրէր իսէ՝ն, խանէ սահիպի թարաֆընտան տույուլուպ պաճաղընտան բէժօլվէր իլէ ճէրհ վէ թէճհէրէ իլէ Գալաթա սէրայընա նագլ իտիլտիկինի եազըյօր իտիք :

Սարիգը մէրգում Պէյօղլու խըրսըզլարընըն պէօճէք պաշլարընտան օլուպ, ալտըղը եարա իսէ զայէթ միւհլիք օլտուղունտան, հէքիմլէր պաճաղընըն քէսիլէճէյինի պէեան իթմիշլէրտէ, մէրգում բէք զիեատէ աճըտըղը պաճանը իլէ քէնտիսի տէ քէսիլմէսի արզուսինտէ օլտուղունը սէօյլէմիշ տիր : Պաճաղընը քէսէճէք օլան հէքիմին էլինէ սարըլ՚ը :

ԻԼԱՆԱԹ

ԽԵՆԻ ԹԱՐԹԸ ՎԷ ԽՕԼՉԻՒԼԷՐ

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան

Մարտ իպթիտասընտա մէվգիի իճրայէ վազը մուգարրէր օլան էվզանը ճէտիտէնին էվվէլ վէ ախըր նէշր իտիլէն րիսալէ վէ ճէտվէլլէրի էսասը մասլահաթը թէյպին վէ թէպյին իտէճէր իսէ տէ, պիր գաթ տահա իյզահաթը չամիլ օլմագ վէ սայէի ինայէթվայէի հազրէթը բատիշահիտէ, էհալինին ախզու իթթաճա զիյանտէն վիգայէլէրի էսպապը թէմամըյլա իսթիհսալ գըլընմագ իւզրէ էսքի օգգա վէ արշըն վէ մէգայիսը սաիրէ իլէ ալընան պիր չէյին եէնի էօլչիւլէր իլէ ալընտըղը հալտէ գաչ ղուրուշ վէրիլմէք լազըմ կէլէճէկինի 10 բարատան 100 ղըշ-ա գատար սըրասը յլա իրայէ իտէր սուրէթտէ պու քէրրէ տէ Թանզիմ իթտիրիլէն ճէտվէլը էլինէի միւթէպաթթիտէ իւզրէ թապ իթտիրիլէրէք, լիւզումի մըգտարընը լէֆֆիյլէ, պունլարըն մարտտան էվվէլճէ էյմիլի մահալլաթա (մահալլէ իմամլարը) վէ ճէմաաթը սաիրէ մուխթարլարընա վէ միւֆէթթիշ վէ չավուշլարա իթաալը, վէ իգթիզա իտէն բազար վէ մէվգիլէրէ թաալիգ օլունմասը թաամիմէն տէվաիրը պէլէտիյէ միւտիրլէրինէ պիլտիրիլմիշ, վէ մարտ հուլուլինտէ մուամէլաթը ախզուիթանըն թէէմինը հիւսնի ճէրէյանըյլա պէրապէր սէքէնէի Տարիւլ Խիլաֆէթ իւլ Ալիյէնին պու եօլտա զարարտան վիգայէսէրինէ հէր թարաֆճա տըքգաթ ու իթինա իտիլմէսի տախի թավսիյէ վէ թէէքիտ օլունմուշ օլմաղլա, չիմտիտէն ուսումըն մալիւմի օլմագ իւզրէ իլան օլունուր :

Էսքի օգգա վէ արշըն վէ մէգայիսը սաիրէ իլէ ալընան քէաֆֆէի էրզագ վէ էշեանըն եէնի էօլչիւլէր իլէ ալընտըղը հալտէ գաչ ղրուշ վէրիլմէք լազըմ կէլէճէյի 10 բարատան 100 ղըրուշա գատար սըրասը իլէ իրաէ իտէր ճէտվէլ տիր :

Էսքի օգգա ֆիյաթը		Եէնի օգգա ֆիյաթը	
Ղըշ.	Բր.	Ղըշ.	Բր.
	10		7-*
	15		11—
	20		15—
	25		19—
	30		23
	35		27
	40		31
	45		35
	50		38—
	55		42—
	60		46—
	65		50—
	70		54—
	75		58
	80		62
	90		70
	100		77—
	110		85—
3			93—
3	20		109
4		3	4—
4	20	3	20
5		3	35
6		4	27
7		5	18
8		6	9
9		7	
10		7	31—
11		8	22—
12		9	14
13		10	5
14		10	36
15		11	27
16		12	18—
17		13	9—
18		14	
19		14	32
20		15	23
25		19	19
30		23	14—
35		27	10—
40		31	6
45		35	2
50		38	38
60		46	29—
70		54	21
80		62	12—
90		70	4
100		77	36

Եէնի քիլէ ֆիյաթը		Էսքի քիլէ ֆիյաթը
Ղըշ.	Բարա	Ղըշ.
27	00	10
29	28	11
32	16	12
35	5	13
37	33	14
40	20	15
43	9	16
45	37	17
48	25	18
51	14	19
54		20
67	22	25
81		30
94	23	35
108	4	40
121	24	45
135	5	50
122	6	60
189	7	70
216	8	80
243	9	90
270	10	100

(*) Իշպու (—) իշարէթ պուչուգ մանասընա օլտուղու խասսէթէն իխթար օլունուր :

Եէնի գանթար ֆիյաթը		Էսքի գանթար ֆիյաթը
Ղըշ.	Բարա	Ղըշ.
1	30	1
3	21	2
5	12	3
7	3	4
8	24	5
10	25	6
12	15	7
14	6	8
15	37	9
17	28	10
19	19	11
21	10	12
23	00	13
24	31	14
26	22	15
28	13	16
30	4	17
31	35	18
33	25	19
35	16	20
44	11	25
53	5	30
61	29	35
70	33	40
79	27	45
88	22	50
106	10	60
123	38	70
141	27	80
159	15	90
177	4	100
265	26	150
354	8	200
442	30	250

(Էսքի չարշը արշընը վէ ենտազէ վէ էսքի չէքի իլէ եէնի արշըն վէ չէքի պէյնինտէ օլան ֆիյաթճա ֆարգ հազգընտա Թանզիմ գըլընան ճէտվէլլէրի տախի ճումաա կիւնքի նիւսխէմիզտէ նէշր իտէճէյիզ :) Թ. Է.

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսինտէն կէլէն իլան.

Պ՛յօղլունտա Գուլէ գաբուսընտա Շահ Գուլի ճամիի չէրիֆի էօնինտէ քէաին պիր պապ տիւքքեան քիրայա վէրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար վարիտաթը ումումիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

21 չուպաթ 97 3—3

Բէզա

Պաշչէ գաբուսընտա քէաին հէնի ճամիի չէրիֆ հավլուսընտա եալընըզ բազար էրթէսի կիւնլէրի գուրուլան բազար մահալլի ռուսումը իլէ բօսթանխանէ վէ սէյլ պէյնինտէքի վէ Չընար Ալթը թապիր օլունուր մահալլէքի գահվէ մահալլէրի վէ Չիլինկիրլէր գաբուսընտա սալաշըն իլթիզամընա թալիպ օլանլարըն՝ Թարիխի իլանտէն իթիպարէն չուպաթըն նիհայէթինէ գատար Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի, վէ մարտ իպթիտասընտա իհալէի գաթիյէլէրի իճրա գըլընաճաղը իլան օլունուր :

21 չուպաթ 97 5—3

Շէհր էմանէթի մէճլիսինտէն կէլէն իլան

Տէրսաանէի վէ պիլատը սէյաաէ զէպհիյէ ռուսումընըն կէլէճէք 98 սէնէսինէ մահսուսպէն պիր սէնէ միւտտէթլէ էմանէի մէճհէլէ իտարէ օլունմագ վէ Թագարրուր իտէճէք պէտէլի՝ Օսմանլը ալթունը 100 ղուրուշ հիսապըյլա բէշին օլարագ թէսվիյէ գըլընմագ չարթը վէ չէրաիթը սաիրէ իլէ պիր միւզայէտէ իշպու չուպաթըն 27 ինճի կիւնիւ գարարը վէրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն Շէհր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէ մէթլէրի իլան օլունուր :

22 չուպաթ 97 2—1

Թօբխանէի Ամիրէ մէճլիսինտէն կէլէն իլան.

Թօբխանէի Ամիրէ իտարէսինտէ պուլունան Գըրգ Աղաճ ֆիչէնքխանէսիյլէ Չէյթին Պրունը Ֆապրիգասընտա մէվճուտ օլուպ պիլմիւզայէտէ թէգարրուր իտէճէք ֆիյաթ իլէ էսմանը պալիղլէրինին նըսֆը բէշին վէ նըսֆը տիկէրի անտէն 15 կիւն սօնրա եիւզլիւք Օսմանլը ալթունը 100 ղըշ. հիսապըյլա թէսվիյէ օլունմագ չարթը վէ չէրաիթը սաիրէ իլէ ֆիւրուխթ իտիլէճէկի կէչէնլէրտէ միւթէատտիտ կազէթալարլա իլան օլունան մէզքիւր Գըրգ Աղաճ ֆիչէնքխանէսի տէօքիւմխանէ ճիւրուհը Թօբտան 280 վէ Չէյթին Պրունը Ֆապրիգասը տէօքիւմխանէ ճիւրուհը 685 վէ սարը թէնէքէ ճիւրուհը 400 Օսմանլը լիրասընտա, վէ մէզքիւր Գըրգ Աղաճ ֆիչէնքխանէսինտէ մէվճուտ թախմինէն 4000տէն 5000 օգգայա գատար քիւչէ ճիւրուհ բարչաար տախի պէհէր գըրէսի 3 ղըշ. 30 բարատա թալիպլէրի իւզէրինտէ գալմըշ իսէ տէ, պու ֆիյաթ տէնէրլէրինտէն տուն կէօրիւնտիւյիւ ճիհէթլէ, էչխասի մէզքիւրէնին պահասը թալիպինին քէնտի նամընա չըգմըշ էչեա էսմանընը հավի թօբխանէնին 97 սէնէսի սէրկի վէ սուրէթլէրինտէն մահսուպ օլունմագ վէ ախըրէն նամընա եազըլմըշ վէ եախուտ տիկէրլէրինտէն ճիրօ իտիլմիշ վէ եա սէնիյէ սապըգա հիսապընա ախտ պուլունմուշ սէրկի վէ սուրէթ գապուլ օլունմամագ չարթը վէ չէրաիթը սաիրէ իլէ թէքրար պիլմիւզայէտէ Գըրգ Աղաճ ֆիչէնքխանէսի տէօքիւմխանէ ճիւրուհը թօբտան 300 վէ Չէյթին Պրունը ֆապրիգասը տէօքիւմխանէ ճիւրուհը 700 վէ սարը թէնէքէ ճիւրուհը 410 ատէտ Եիւզլիւք Օսմանլը ալթունընա չըգմըշ օլտուղընտան, վէ 97 սէնէսի չուպաթընըն 25ինճի բէնճչէնպիհ կիւնիւնտէն իթիպարէն 98 սէնէսի մարտընըն իւչիւնճիւ չարչէնպիհ կիւնիւնէ գատար գաթի վէրէճէկլէրին զամմլարը գապուլ օլունաճաղը կիպի, մէզքիւր չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիյի վէրիլէճէքէ, իրթէսի ճանի գէքը օլունան մարտըն 4ինճի կիւնիւ տախի 100տէ 5 զամմը գապուլ օլունաճաղընտան, օլ վէճհլէ իշթիրալարընա թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն չարչէնպիհ կիւնիւնէ սաաթ 10ընա գատար Թօբխանէի Ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր :

20 չուպաթ 97 3—1

ԲԷՔ ՉՕԳ ՔԻՄԷՍՆԷՅԻ ՄԻՒՔԷՏՏԷՐ ԻՏԷՆ ՎԷԼՎԷԼԷԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳ

Պու խասթալըգ ճիւզի պիր մէյտէ պօզուլգըլուղու իլէ պաշլար, լաքին էկէր իպթիտատան միւհիմմէնիլմէզ իսէ, նիհայէթ միւճաուտըն հէր թարաֆընա վէ պաշլըճա տալալա, գարա ճիյէրէ վէ միտէճէ վէ նիհայէթ պիւթիւն էթպէզլէրինէ սիրայէթ իտէր, վէ պու սուրէթլէ պու խասթալըղա միւպտէլա օլանլար միւտտէթը էօմիւրլէրինտէ մուզտարիպ օլուր, էօլիւմ անլէրի պու իզտիրապտան գուրթարըր : Էքսէրիյա պու խասթալըգ էյի ֆարգ օլունմայըպ եանըլըրլար, լաքին չու միւվալլար իլրատտ օլունտուգտա, մէզքիւր խասթալըղա միւպթէլա օլուպ օլունմատըղը անլաշըլըր : Թամամ իթտիքտէն սօնրա նէֆէս ալըպ վէրմէքտէ միւշքիլաթ, զահմէթ մէ սըգընթըն չէքէ՞րմիսինիզ : Տէրինտէն պիր աղըր վէ պու աղըր իլէ պէրապէր տախիմ պիր եօրղունլուգ տույա՞րմըսընըզ : Կէօզլէր սարարը՞ մը : Սապահլարը տիլլէրինիզ վէ տիշ էթլէրինիզ գաթը, վէ եապըշգան պիր նէմլիք վէ աղըզ տատըսըզլըղը վա՞ր մը : Տիլ բասլը՞ մը տըր : Գապըզլըգլարտա վէ սըրթտա աղըր տույա՞րմըսընըզ : Գարա ճիյէր պէօյլիւմիւշ կիպի սագ թարաֆընըզտա պիր թազըլըգ վա՞ր մը : Գարընըզ վա՞ր մը : Ուֆուգի պիր վազիյէթտէ եանըի պօյլու պօյունա եաթմըշ օլուպ տա պիրտէն պիրէ գալգտըղընըզտա, պիր նէվի պաշ տէօնմէք վէ կէօզլէր գարարմագ կիպի չէյլէր օլո՞ւր մը : Խորար ա՞զ մը տըր վէ բէ՞գ րէնքլի տիր . Խորար թօբլանը՞ր մը : Թաամտան սօնրա՝ հէտիյլինիզ տէրհալ էքշի՞ր մի վէ կէյիրմէքլէր կէլի՞ր մի : Սըգ սըգ իւրէք չարպընթըսը վուգու պուլո՞ւր մու : Պիւթիւն պու էմարէլէր պիրտէն կէլմէզլէր . Լաքին պու տէհչէթլի խասթալըղըն թէրագգիսինէ կէօրէ, մէզքիւր էմարէլէր խասթայա բէյտէրբէյ եղլէթ վէրիրլէր : Էկէր պու խասթալըգ պիր միւտտէթ տէվամ իտէր իսէ գուրու վէ կէճէլէրի տէվամ իտիճի պիր էօքսիւրիւք հասըլ օլուր, վէ պիր ազ սօնրա պու էօքսիւրիւքլէ պէրապէր եէշիլ պալղամլար կէլիր : Պու խասթալըղա գարա ճիյէր խասթալըղը նազարըյլա պագըլըգ, պու տէհչէթլի իլլէթ սէյնիհինտէ էն էմին վէ էն միւէսսիր իլաճ «Սէյկէլին շիֆաբախշ չուրուպը» տըր. Պու պիր թէրթիպի նէպաթի օլուպ Ամէրիգատա եափըլըր վէ Լօնտրատա Ֆարինկտոն Րօատ Է. Գ. Նօ. 21տէ Ա. Ճ. Ուայթ թարաֆընտան սաթըլըր : Պու չուրուպ՝ սէպէպը հագիգիսինի վէ պիթթապի խասթալըղը տա քէօքիւնտէն տէֆ իտէր :

Սահիպի Ա. Ճ. ՈՒԱՅԹ

21 Ֆարինկտոն Րօատ Լօնտրա Է.

Սթամպօլտա Եէնի Ճամի սօգաղընտա Մ. Տէլլա Սուտաէրն էճզախանէսինտէ վէ Պէյօղլունտա ճատտէսինտէ Մ. Գանեիւգ պիրատէրլէրինին Ինկիլիզ էճզախանէսինտէ վէ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Մ. Վէլէյի էճզախանէսինտէ վէ պիլճիւմլէ խըպէճար տիւքքեանլարընտա պուլունուր :

Թօբտան վէ բէրաքէնտէ միւպայէաթ իչիւն Գալաթատա Ջամլըթա գուրուլինտէ Եիւքսէք Գալտըրըմտա Նօ. 95/7տէ Ումումի Ինկիլիզ Մաղազասընտա մէմուրը մախսուսը ԷՏՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒՍԱ յա միւրաճաաթ իթմէլի տիր :

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸՆԱ ՏԱԻՐ

ՎԻԷՆՆԱՆԸՆ ՄԻԼԼԷԹ ՊԱՆԳԱՍԸ

Իշպու պանգա էօմիւր սիկուրթասընտան մաատա, չօճուգլարըն պէօյիւմէսինէ գատար պիր սէրմայէ բէյտա իթմէք իւզրէ ազչէ տախի գապուլ իտէր :

Պու պանգա Աւստուրեա տէվլէթի հիւքիւմէթինին 1869 յուլիս 8 վէ Մաճարիստան հիւքիւմէթինին 1870 օգոստոս 27 Թարիխլիւ վէ 747/640 նումրօլու իզին նամէլէրի իլէ թէշքիլ իտիլմիշ տիր :

Մէզքիւր պանգա՝ խասարըն էօմրիւնիւ մուայյէն էբրամիյէլէրլէ վէ քէաֆֆէի չէրաիթը մալիւմէ իլէ սիկուրթա իտէր . Եանի էօմրիւնիւ սիկուրթայա գօյմագ իսթէյէն ատէմ կէրէք հէր նէ վագթ վէֆաթ իտէր իսէ, վէ կէրէք սիկուրթա միւտտէթինին սօնրա սաղ գալըր իսէ, պու պանգա օ ատէմին թային իթտիկի մըգտար մէպլաղը վէ օրթագլաշը օլան սէրմայէլէրի սիկուրթա իտէր :

Մէզքիւր պանգա՝ թալէպ օլունան թազմինաթը, ալա թէնզիհ վէ թէնզիլ իթմէքսիզին սէքիզ կիւն սօնրա թէսլիմ իտէր, վէ խասարըն իմզալարը գավաթտա թէվֆիգէն, քէնտի միւչթէրիլէրինէ բէք միւսաիտ չարթլար վազ էյլէր :

Տահա զիյատէ մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթ ալմագ իչիւն Աճէնթա բէք չօգ լիսանտա րիսալէլէր թէտարիք իթմիշ տիր :

Թիւրքիյէ վէ Մըսըր իչին պաշ աճէնթէսի

Ա. ՀԻՖԹԷՐ

Գալաթատա Գարաքէօյտէ պօրսանըն գարշըսընտաքի տաիրէնին իքինճի գաթընտա 13 նումէրօլու օտատա :

Սթամպօլտա Պիւչիւք Եէնի խանտա Մ. Հէրմ. Ա. Հօլցէյն վաստասիլէ օլան հէր սիկուրթա պէտէլինի ալըզ ու գապուլ իթմէյէ մէմուր տըր :

ՍԻՆԱՊԵԱՆ ՎԻՉԷՆ ԷՖԷՆՏԻՆԻՆ

ԻՔԻ ԳԱԲՈՒԼՈՒ

ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Նօ 32 ՀԱՄԻՏԻԵԷ ԹԻՒՐՊԷՍԻ ՃԱՏՏԷՍԻ Նօ 32

ՂԱՅԷԹ ՄԻՒՖԻՏ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

Տէրսաանէի Պաշչէ գաբուսունտա Համիտիյէ Թիւրպէսի սըրասընտա վագը օլուպ, եիւզ սէնէյէ գարիպ պիր զէմանտան պէրու Սինապեան աիլէսի թարաֆընտան իտարէ օլունարագ Տէրսաանէի ֆէննի սըճլարինին մէրքէզի մէրթէպէսինէ կէթիրիլմիշ վէ էլէճէմ ֆէննը մէզքիւրտէ մէհարէթ ու պէհրէսի միւսէլլէմ օլան Սինապեան Վիչէն էֆէնտի հէտը իտարէսինէ ինթիգալ իթմիշ պուլունան Իքի ԳԱԲՈՒԼՈՒ նամը իլէ միւչթէհիր էճզախանէ՝ պունճա զէմանտան պէրու էպնայի վաթան հազգընտա սէպգաթ իտէն խըտէմաթընա պիր գատ տահա զուվվէթ վէրմէք իչիւն, պու քէրրէ խասսէթէն Էվրօբանըն էն զիյատէ մէշհուր ֆապրիգալարընտան խալիս վէ թազէ նէվլիւտէն հէր ճինս էճզալար ճէլպ իթտիրմիշ օլմաղլա, ֆէննը մէզքիւրճէ տէմթիւրէ օլտուղու չու թէսհիլաթտան տօլայը, քէնտի րաղպէթլու միւչթէրիլէրինի եարաճաղը մուալէճաթըն կէրէք նէֆասէթ ու խալիսիյէթինէ վէ կէրէք ֆիյաթընճա պիր գաթ տահա խօշնուտ իտէճէյինի իլան իտէր :

Պունտան պաշգա մէզքիւր Իքի ԳԱԲՈՒԼՈՒ էճզախանէսէ, սաչլարտա պուլունան քէփէքլէրին տէֆի իչիւն Օ ՏԻՒ ՍԷՐԱՑ ԱՆԹԻԲԻՒԹԻՐԻՔ Վ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ, վէ սուսալթէյը հաղմ վէ զաաֆը միտէ վէ իլէր միւզմինէտէն գալմըշ օլան զաաֆը պիւնէյէ վէ ֆագրիւտտէմ իլէթլէրի իչիւն ԷԼԻՔՍԻՐ ԹՕՆԻՔ ՖԷՊՐԻՖԻՒԺ ՏԸ Վ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ նամլարը իլէ մումայիլէյհ Սինապեան Վիչէն էֆէնտինին թէրթիպքէրտէսի օլան մուալէճաթ տախի ֆիյաթը մագթուէսիյլէ ֆիւրուխթ օլունտուղու կիպի, սաչլըրան մուալէճէսի վէ պալըգ եաղընըն էն խալիս նէվի տախի պուլունտուղու խասսէթէն իլան գըլընըր :

Զէյլ.—Մէզքիւր էճզախանէ իտարէսի պիր Թագըմ էճզախանէլէրին Իքի ԳԱԲՈՒԼՈՒ էճզախանէ կէօյա քէնտիլէրի օլտուղը պէյանը իլէ էհալիյի իղֆալ իթմէք սաթթէքեարլըղընտա պուլունտուգլարընը խապէր ալմըշ օլմաղլա, էհալինին պունա տըքգաթ իթմէլէրինի, վէ պուկիւն իչիւն քէնտի միւթքէպանլարըն միւթէատտիտ էսէրլէրինէ Իքի ԳԱԲՈՒԼՈՒ լաֆզընը նազլ իթտիյինի իխթար իտէր :

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 7 Մարտ.	
Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	100-13/16
Օսմ. էսհամը ալըլամը	11- 5/16
» » գարանթը	11-
Իսթիգրազ 65	14-
» 69	12-
» 71	66-1/4
» 72	22-1/4
» 73	11-3/8
Օսմանլը պանգասը	19-1/8
Մըսըր թասյունի մութահհիտ	65-1/8
» իմթիյազլը	88-3/8
Րուսիա իսթիգրազը	85-3/8
Գոնսօլիտէ Թարիզ 9 այ վատէ	—
Բարիզ, 7 Մարտ.	
Ֆրանսա էսհ. 3 % ֆր.	84-10
» » 5 գրօնսօլիտ	116-80
Օսմ. էսհամը ալըլամը	11-65
» » գարանթը	11-75
Իսթիգրազ 65 ֆր.	—
» 69	63-
» 73	57-
Մըսըր ֆօնսո. մութահ. հըտէ	328-75
Գրէտի Լիօնէ	810-
Օսմանլը պանգասը	740-
Րումէլի չիմէնտիֆէրի	49-50
Իթալիա էսհամը	87-70
Գոնսօլիտէ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-30
Վիեննա, 7 Մարտ.	
Աճիօ ֆիօրին	—
Րումէլի չիմէնտիֆէրի	25-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհամ. ում. տիւն աղչ. գաբ.	12 25
Պու սապահ ալըլամը	12-30
Իսթիգ. 63 (Մուքթօն) 6 % ֆ.	70-
» 65 » 6 % ֆ.	69-
» 69 (Բինար) 6	62 50
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	22-
» 73 6 % ֆ.	58-
Րումէլի չիմէնտիֆէր 3	50-
Ազչէ ֆայիզի	09-
Բէրօր Ղըշ.	—
Հէվալէսիզ »	10-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-37
Սթամպօլ պանգասը	9-20
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-30
Թրամվայ	3-70

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըշտան	Ղը. Փ.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-1
Մէթալիք »	206-
Պէշլիք »	209-
Ալթըլըգ »	126-20
Պաշլըգ »	610-
Գայմէ »	825-
Ինկիլիզ լիրասը	110-14
Ֆրանսըզ ալթունու	87-28
Ֆօլ	90-08
Գրիվիչ ալթունու	51-25
Գարպոն գայմէսի	8-93